

פרוטוקול מס' 10

מישיבת ועדת החינוך והתרבות

יום שני, כ"ד בתשרי התשנ"ז (7 באוקטובר 1996), שעה 11:00

נכחו:

חברי הוועדה:

עמנואל זיסמן - היו"ר
דוד אזולאי
דליה איציק
רפאל אלול
זאב ביים
שמריהו בן-צור
שמואל הלפרט
צבי ויינברג
וליד צאדק חאגי-יחיא
נעמי חזן

מחמנים:

חבר הכנסת משה גפני
חבר הכנסת יצחק כהן
חבר הכנסת רפאל פנחסי

עקיבא סלע	- מ"מ מנהל המינהל הפדגוגי - חבר בוועדה בייס
מיכאל כהן	- מרכז הוועדה - בייס "שערי אהרון"
ברוריה נסים	- משרד החינוך והתרבות
הרב יוסף ליזרון	- סמנכ"ל החינוך העצמאי
הרב אלכסנדר מילר	- רשת החינוך העצמאי
הרב מאיר לוריא	- מזכ"ל החינוך העצמאי
עו"ד מנחם ינובסקי	- רשת החינוך העצמאי
ד"ר אריה הכט	- ממונה על החינוך, מ"מ ראש הוועדה הקרואה, עיריית בני ברק
הרב מנחם פרוש	- מערכת החינוך של אגודת ישראל
אליהו סויסה	- יו"ר ועד ההורים בבית הספר "שערי אהרון" בני-ברק
יוחנן לוי	- חבר ועד ההורים בבית הספר "שערי אהרון" בבני-ברק
אברהם מרשל	- חבר ועד ההורים בבית הספר "שערי אהרון" בבני-ברק
ברוך ברנס	- חבר ועד ההורים בבית הספר "שערי אהרון" בבני-ברק
דוד אלקריף	- חבר ועד ההורים בבית הספר "שערי אהרון" בבני-ברק
מאיה אבידן	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמידה מבייס תיכון חדש
מיכאל גושב	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה
רועי גזית	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמידה מבייס תיכון חדש
טל ליכטנשטיין	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
ירון נהרי	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
עדי פאר	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
חיה שוהם	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמידה מבייס תיכון חדש
מאיר משולם	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
שחף פטישי	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
אלי רודיאק	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה-תלמיד מבייס תיכון חדש
חנה גנור	- היחידה לחינוך לדמוקרטיה

מנהלת הוועדה:

יהודית גידלי

יועץ חינוכי לוועדה:

יצחק שפירא

קצרנית:

טובה רוז

סדר היום: הפליית תלמידים על רקע עדתי בבתי הספר של החינוך העצמאי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת החינוך והתרבות של הכנסת. אנחנו פותחים היום את מושב החורף של הכנסת. ועדת החינוך והתרבות היתה פעילה גם בפגרה ואני מודה לכל אותם חברי הכנסת וחברות הכנסת, שלמרות הפגרה לקחו חלק בדיונים ובסיורים ושמה שהוועדה תרמה את חלקה לפתיחת שנת הלימודים.

התכנית במושב החורף דחוסה מאוד ונצטרך לדון בשורה ארוכה של נושאים. נלווה את הדיונים על התקציב. חברי הוועדה נחוישים שלא יהיו קיצוצים וצמצומים במערכת החינוך.

ביום רביעי הקרוב נדון על כללי רשות השידור. היום נדון בנושא ---

זאב בוים:

אדוני היו"ר, סליחה שאני קוטע אותך. יש אפשרות על פי הפרוצדורה לבקש בפתיחת הישיבה הצעה לסדר או הודעה:

היו"ר:

כן. ויש לנו פה היום תלמידים מהמכון לדמוקרטיה, אציג כל אחד, או שיציגו את עצמם.

זאב בוים:

אני מבין שהם לא מהמכון לדמוקרטיה, אלא תלמידי בית הספר תיכון חדש, שלומדים במסגרת של לימודים ביחידה לדמוקרטיה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

רשות הדיבור לחבר הכנסת זאב בוים.

זאב בוים:

אתמול התפרסם בעתונות ולא הוכחש ענין חיבורו של מסמך פנימי שחיבר חבר הכנסת דדי צוקר ---

זאב בוים:

--- שעיקרו רדיקליזציה של פעולות מחאה או הפגנות נגד הממשלה. לא הייתי מעלה כאן בוועדת החינוך את הנושא הזה, וזה נושא מתחום אחר לגמרי.

רפי אלול:

לוועדת הפנים.

זאב בוים:

--- פניתי גם ליועץ המשפטי לממשלה, אך לא זה הענין. לא הייתי מעלה את הנושא הזה כאן בוועדה אלמלא שניים שלושה סעיפים במסמך הנוגעים למערכת החינוך ולתלמידים. לא בדיוק אצטט, אבל אביא את תוכן הדברים: סעיף 1 מדבר על כך שבבתי הספר העל יסודיים יופסקו לימודים בתקופות מסוימות בשעה 12, לפי החלטה ותאום ותלמידים יצאו להפגנות. וסעיף שני עיקרו בזה שבישובים מסוימים ולפי תכנית מסוימת שעל פיה יבחרו היישובים, תלמידים לא יופיעו לבתייה"ס. וכשאני שומע שיש רעיונות להשבית לימודים גם באוניברסיטאות עיי מרצים וסטודנטים, הרי אלה נושאים שנוגעים לעניני הוועדה. הייתי מוכן לא להתייחס לענין האוניברסיטה בקטע הזה, אבל אני חושב שרעיונות אלה שקשורים להפעלת תלמידים בתוך יום הלימודים, פוגעים על פניהם לפחות, בחוק אחד שאני מכיר והוא חוק חינוך חובה. אני חושב שראוי כי הוועדה תקרא לחבר הכנסת דדי צוקר לצורך דיווח על המסמך, על הלגיטימיות שלו והאם זה מרי אזרחי. ולפחות לענין השימוש בתלמידים במסגרת בתי הספר, שוירד את הרעיונות הנלוזים האלה ושלא ישתמשו בתלמידים, בתוך יום הלימודים לצורך ניגוח פוליטי.

נעמי חזן:

אדוני היו"ר, יש לי הצעה לסדר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חברת הכנסת נעמי חזן.

7/10/96

נעמי חזן:

תודה אדוני היו"ר. בהמשך להצעת סדר עצמאית שאני רוצה להגיש, המסמך הנדון על ידי חבר הכנסת בויס מהווה פעילות מחאתית בלבד ועצם העובדה שנתנו למסמך זה את הכותרת "מרי אזרחי", מראה עד כמה הקואליציה הנוכחית אינה בטוחה בעצמה, כי אין קשר בכלל בין הסלמה של המחאה ---

קריאות: ---

נעמי חזן:

אני מבקשת, אדוני היו"ר, שתגן על זכות הדיבור שלי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

יש לך את זכות הדיבור. את יכולה להתבטא ולא יפריעו לך.

נעמי חזן:

לפני שנה הימין השתמש בצורה נלוזה בתלמידי בתי"ס נגד מדיניות ממשלת ישראל הנבחרת והדבר הזה היה מעשה מחפיר. לא שמעתי את קולו של חבר הכנסת בויס נגד ---

שמואל הלפרט:

הוא לא היה חבר כנסת.

נעמי חזן:

-- ושל חברי כנסת אחרים שהיום הם חלק מהקואליציה. וגם לדאבוני הרב, לא את קולו של חבר הכנסת בן צור, שהיה בזמנו יו"ר הסתדרות המורים הדתיים. הוא השתמש, לפי דעתי, בצורה שעוברת כל גבול מבחינת החוק, בתלמידי בית ספר למטרה הזאת. אני הופעת אתמול, אדוני היו"ר, ברדיו ירושלים ומחיתי נגד כל שימוש בתלמידי בתי"ס בהפגנות פוליטיות. זו עמדות ועמדת מפלגתי מריצ בענין הזה וכדי שלא יהיו אי הבנות, אני חוזרת על כך גם בוועדת החינוך.

פנחסי:

אז מה ההצעה של דדי צוקר?

נעמי חזן:

אני מבקשת שאת הוויכוח הפוליטי נקיים בוועדות אחרות, במליאת הכנסת, בהפגנות ובדרכים אחרות.

שמריהו בן צור:

אני מבקש זכות תגובה.

נעמי חזן:

אבל יאמר שהזכרון שלנו אינו קצר, לפחות של חלקנו, שהחינוך הממלכתי דתי איפשר, לא כולו, אבל בחלקו, הוצאת ילדים מבתי הספר למען השתתפות בהפגנות אלימות נגד ממשלת רבין ---

צבי וינברג:

אז זה מצדיק ---

נעמי חזן:

--- להיפך, זה לא היה נכון אז וזה אינו נכון היום.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אתן לחברת הכנסת דליה איציק ואחר כך לחבר הכנסת בן צור את רשות הדיבור, ואחר כך אגיד לכם מה אני מציע, כדי שנוכל לעסוק בנושא שאליו זומנו. כן בבקשה, חברת הכנסת דליה איציק.

דליה איציק:

אדוני היו"ר, אני מבקשת לאחל לכולכם שנה טובה.

קריאות:

לכולנו, גם לממשלה.

7/10/96

דליה איציק:

במיוחד לממשלה הזאת. אני מבקשת לגנות בתוקף את דבריו של חבר הכנסת צוקר. המסמך הזה מסוכן, הוא לא נכון. מי שרוצה חורבות במדינת ישראל שיאמץ מסמך מהסוג הזה. אני חושבת שהרבה דברים במסמך הזה מסוכנים ואני חושבת שתורת הניסוח לא עמדה לגד עיניו כשכתב את הרעיונות שלו, שכמה מהם נכונים ורציניים. אני מבקשת לומר לך, חבר הכנסת בויס, שהמכנה המשותף לאנשים שיושבים פה הוא שהחינוך באמת חשוב להם. זאת לא בעיה להפוך את הוועדה הזאת לזירה פוליטית מתנגחת מהסוג שיש לנו במליאה. אני חושבת שנחטא למטרה. אני מסכימה עם חברת הכנסת נעמי חזן, שהשולחן הזה לא צריך לדון במסמך. נביא את זה למליאה, וביעו אנשים את דעתם ויאמרו את דבריהם. לעצם הענין אדוני חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אני שהייתי סגנית ראש עיריית ירושלים והממונה על תיק החינוך בעירייה, ואתה שהיית יו"ר הנהלת הקואליציה בעיריית ירושלים ובעל נסיון גדול ממני בעיריית ירושלים, יכול להעיד שבתי ספר בירושלים ובתי ספר אחרים בחלק מן החינוך הדתי, במיוחד אלה המייצגים את תורות ישיע למיניהן, לא רק שהוציאו את התלמידים, אלא השתמשו בכספי ציבור כדי לעשות את השלטים. אני עצמי שלחתי צלמים, חבר הכנסת בויס, לצלם בבית הספר איך תלמידים יושבים וכותבים "לא נרד מן הגולף" על פלקטים של משרד החינוך, עם לורדים של משרד החינוך והשעות שעות משרד החינוך ולא שמענו אף אחד כאן, למרות שהביאו את זה למליאה. אני מאמינה לך שיש לך ספיריט של מחנך, אתה חונכת ואני יודעת שזה מטריד אותך באמת. גם אותי זה מטריד, אבל אני רוצה שתדע שמידת הצביעות נסוכה על חלק מחברך. ואני בתוקף אתנגד לכל שימוש בתלמידים. ראה אותי ידך ושותף שלך בענין הזה, אבל אני רוצה להזכיר לך שיש פה מי שזכרנו קצור.

יו"ר עמנואל זיסמן:

תודה רבה. בבקשה חבר הכנסת בן צור.

שמריהו בן צור:

אני מוחה על הסגנון של חברתי חברת הכנסת חזן. חשבתי שנתחיל שנה חדשה בנוסח אחר, בניסוח אחר והיא תימנע מתקיפת החינוך הדתי בכל ישיבה. אולי צריך באמת לפתוח את שערי החינוך הדתי, מטרתו והישגיו בפני חברת הכנסת חזן כדי שתראה את פירותיו.

נעמי חזן:

אמרתי בפירוש "חלק" ואני מבקשת שתבדוק את הפרוטוקול.

שמריהו בן צור:

סליחה, לא הפרעתי לך ואני מבקש לא להפריע לי.

קריאות: ---שמריהו בן צור:

אני לא מבין איך מפריעים לדברים כל כך רציניים שאני אומר. פעם צריך לפתוח את שערי מערכת החינוך הדתית ולראות את ההישגים האדירים שלה. לא יכול להיות שממניעים פוליטיים מפלגתיים למיניהם יגנחו את החינוך הדתי וכן אני באמת מודה לחברה דליה איציק שעשתה את העבודה. אני הגבתי על הדברים שכתב חבר הכנסת דדי צוקר ופניתי ליועץ המשפטי. אני רואה בדברים האלה המרדה. הוא רוצה להפגין בפני בסיסי צה"ל, בסיסי מיון וקליטה ולמנוע מאנשים להתגייס לצה"ל, דבר שלא היה מעולם.

באשר לחינוך הדתי, אני רוצה לומר לחברת הכנסת דליה איציק: הלורדים לא של משרד החינוך וגם לא הפלקטים. שנים רבות אני במערכת החינוך ולא ידעתי שהלורדים והפלקטים של משרד החינוך -

דליה איציק:

כי אתה לא לימדת מזמן.

שמריהו בן צור:

אני לימדתי שלושים שנה. גם כמורה גם כמנהל וגם כמפקח.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חבר הכנסת בן צור, קח בחשבון שזה דיון קצור.

שמריהו בו צור:

-- אשר על כן, התלמידים מבתי הספר של החינוך הדתי אשר השתתפו בהפגנות השונות, עשו זאת אחר הצהריים. לו יצויין שחבר הכנסת צוקר היה פונה אליהם להפגין אחרי שעות הלימודים זה כשר. אחרי שעות הלימודים אפשר לעשות מה שרוצים, אך בתוך בית הספר לפעול? זה חס ושלום! לכן אני מקווה שיהיה לו את האומץ לחזור בו מקריאת המרד שהפנה כלפי הממשלה ואני מקווה שחברת כנסת חזן תחזור בה מהתקפותיה על החינוך הדתי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מציע כך: קראתי על המסמך של חבר הכנסת צוקר, שמעתי אותו נותן הסברים גם בערוץ אחד וגם בערוץ שניים והוא מכחיש כמה דברים. על כל פנים, אנחנו כוועדת החינוך והתרבות לא מוסמכים לדון במסמך שלו, אבל נדון עם שר החינוך והתרבות והנהלת המשרד בעיקר ההצעה של חבר הכנסת בויס. מצד אחד אנחנו רוצים שהתלמידים יגלו מעורבות, רוצים לחזק את יסודות הדמוקרטיה הישראלית ולא במקרה נמצאים פה תלמידים. אנחנו רוצים במקביל להעמיק את יסודות היהדות ואת יסודות הדמוקרטיה. רוצים שגם התלמידים יביעו את דעתם ועמדתם. אבל יש קוים אדומים והשאלה היא מה הם. וזה נושא שלא דנו בו עד כמה שאני יודע, ואני חושב שצריך לדון בנושא עקרוני זה. אדבר עם השר זבולון המר ואקיים דיון מיוחד בנושא: מה מותר ומה אסור במערכת החינוך כולה במדינת ישראל, על כל זרמיה וגוניה. לאחר שנקיים את הדיון נקבל גם סיכומים, כדי שמצד אחד ניתן לתלמידים להיות חלק מהדמוקרטיה הישראלית ומצד שני שלא יהיו מכשירים בידי מפלגות וגופים בהתמודדות הדמוקרטית בישראל.

הפליית תלמידים על רקע עדתי בבתי הספר של החינוך העצמאי

היו"ר עמנואל זיסמן:

בואו נעבור לנושא המרכזי. כתבתי מכתב, ב-17 לספטמבר, לשר החינוך ולמנכ"ל משרד החינוך בשם הוועדה וצירפתי מכתב שקיבלתי מהורים מבית הספר "שערי אהרון" בבני ברק בנושא הפליה עדתית בבית הספר וביקשתי לבדוק את הטענות המועלות בפניה ולהודיע על התוצאות. אני יודע שהוקמה ועדה שהיוו"ר שלה, מר סלע, נמצא כאן. נשמע ממנו בפתח הישיבה האם הוועדה התקדמה. בינתיים היו סערות בבית הספר, שהיו מלוות גם בשימוש בכח פיזי. היו יומיים שלושה שהתכנית "הכל דיבורים" עסקה אך ורק בזה. אין ספק שצריך לבדוק את הנושא. ערכתי ביקור, לא כיו"ר ועדת החינוך והתרבות, אלא בין החגים ולמדתי במקצת את הנושא. אבל העלתי את הנושא לדיון היום, לא רק לגבי בית הספר "שערי אהרון" אלא גם באיזו מידה במדינת ישראל ב-1997 - - -

יוחנן לוי:

רצוי לציין שלא היה כח פיזי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

יש טענה על כח פיזי.

יוחנן לוי:

לא הוגשה כל תלונה במשטרה, אין שום הוכחות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתה טוען כך, אחרים טוענים אחרת. אני רוצה לומר שבועדות הכנסת מקבלים רשות דיבור. ראית איך ארבעה חברי כנסת ממפלגות שונות דיברו. כשיגיע תורך לדבר, תדבר. אני מדבר על טענות שמועלות. הייתי במקום, ויש טענה כזאת ומי שרוצה להפריך אותה שיפריך. תפקידנו לשמוע את כל הטענות, ונבדוק אותן.

ביקשתי את הדיון היום, לא רק לגבי מה שקרה, שכן בינתיים היו פרסומים על תופעות של הפליה גם בבתי ספר אחרים, גם בירושלים וגם במקומות אחרים והשאלה המרכזית שאני מעמיד בפני הוועדה היא: האם התיקון לחוק חינוך חובה (1949), שהתקבל בהתשנ"א האוסר הפליה, מיושם בכל מערכת החינוך של מדינת ישראל. אני רוצה להזכיר לכם מה כתוב בתיקון: "רשות חינוך מקומית ומוסד חינוך לא יפלו מטעמים עדתיים בכל אחד מאלה: (1) רישום תלמידים וקבלתם; (2) קביעת תכניות לימודים ומסלולי קידום נפרדים באותו מוסד חינוך; (3) קיום כיתות נפרדות באותו מוסד חינוך; וכו'.

לכן נושא הדיון אינו רק בנוגע למה שקרה בבית הספר "שערי אהרון". בודאי שנשמע את כל הטענות לגבי מה שקרה ומה שעלול לקרות. כפי שהבינותי, המצב הוחזר לקדמותו, אבל כעת יש תביעות ודרישות אחרות, שיכולות להביא, לפי מה ששמעתי, לסערה עוד יותר גדולה, אבל אני רוצה לדעת מה קורה גם במקומות אחרים.

חבר הכנסת פנחסי רוצה להעלות משהו לסדר, בבקשה. אני מצטער שלא נמצא פה מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, מבלי להמעיט מחשיבותו ומעמדו של מר סלע.

שמריהו בן צור:

היום הוא משיא את בנו.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מאחל כל טוב לזוג הצעיר ולהורים ולכל עם ישראל. אבל אנחנו חייבים לקיים דיון.

שמריהו בן צור:

עוזרו הבכיר, מיכאל כהן נמצא כאן.

רפאל פנחסי:

ברשותך, אדוני.

היו"ר עמנואל זיסמן:

כן, בבקשה.

7/10/96

רפאל פנחסי:

אני רוצה לפתוח בדברי ברכה ליו"ר ולחברי הכנסת לרגל תחילת מושב הכנסת ומאחל לכולנו עבודה פוריה, עבודה משותפת וברוח טובה.

עכשיו לנושא הדיון. יש לי כמה שאלות והייתי מבקש מהיו"ר לקבל עליהן תשובה. הבנתי מדברי הפתיחה של אדוני היו"ר שהנושא שעומד כרגע על הפרק הוא "שערי אהרון" אבל אתה רוצה לדאוג למכלול הבעיה. ראשית, מן הראוי היה שנציגים בכירים ביותר במשרד החינוך, אם לא המנכ"ל, שאני מאחל לו מזל טוב לרגל נשואי בנו, מן הראוי היה שתהיה פה לפחות מנהלת האגף, אברמוביץ לבנה ולא עוזר המנכ"ל. נציג בכיר של המשרד חייב להיות פה ולשמוע את הדברים. שנית, הזמינו צד אחד של ההורים, מהציבור הספרדי. אין לי שום טענות לחינוך העצמאי שבית הספר בחסותו. המאבקים הם בין שני זרמים של הורים, אשכנזים וספרדיים. למה לא נמצאים פה ההורים האשכנזים אשר לחצים לבצע את ההפרדה? היכן מנהלת בית הספר, שהיא למעשה המחותרת העיקרית, והיתה צריכה להיות פה. ומאחר ויושב פה מר סלע, יו"ר הוועדה שמונתה ע"י משרד החינוך והתרבות כדי לחקור - - -

קריאות: - - -

רפאל פנחסי:

יו"ר הוועדה יושב פה איתנו, מן הראוי היה להמתין, כמו שהמתנו מספר שבועות (בפגרה לא כינסת את הוועדה). אני מאמין שבימים הקרובים הוועדה תוציא את מסקנותיה, ואז יהיה מקום לדון האם ההמלצות האלה מקובלות גם על הציבור הספרדי. ואומנם זה יפה מאוד לדון בזה ביום הראשון אחרי הפגרה ויהיו כותרות והאווירה תתחמם, אבל צריך להמתין ולשמוע את התשובות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חבר הכנסת פנחסי, חשבתי שהזמנתי את כל הנוגעים בדבר. ממשרד החינוך והתרבות הזמנתי את כולם. מר סלע, שאינו רק יו"ר הוועדה, אלא עומד בראש השירות הלאומי לבנות, שבעיני זה אחד התפקידים החשובים ביותר והייתי רוצה שכל בנות ישראל יהיו בשירות לאומי, אבל זה לא נושא לדיון בוועדת החינוך - - -

נעמי חזן:

שירות לאומי וצבאי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

צבאי זה גם לאומי. אז קרה מה שקרה בבית הספר.

רפאל פנחסי:

בוצעה קואליציה בין אשכנזים נגד ספרדים - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני לא יודע. אני חצי ספרדי וחצי אשכנזי, האם אין לי זכות קיום במדינה הזאת?

קריאות:

חס וחלילה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אנחנו, הדור החדש שהוא על עדתי, אנחנו הרוב במדינה, לא אתם. האם נכפה את רצוננו על המיעוט... דרך אגב החלוקה הזאת לא קיימת בזרם הכללי. היה לנו ביקור מוצלח מאוד בראשון בספטמבר בלוד ובראשון לציון. הלכתי לבית ספר חרדי, דתי. חבר הכנסת דוד אזולאי אמר: לא דתי ולא חרדי, שייס. אז הלכתי לבית ספר של שייס ולא ראיתי אשכנזי אחד.

שמריהו בן צור:

בשייס!

היו"ר עמנואל זיסמן:

בשייס.

רפאל פנחסי:

אנחנו נקבל אותם בזרועות פתוחות, אך הם לא באים.

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אומר לך את הדברים האלה כי אני מחפש, כפי שאתה יודע, את הפשרה ואת האחדות ואת הסובלנות וגם עכשיו אחפש זאת. חבר הכנסת דוד אזולאי, שהוא חבר כנסת פעיל, שמשום מה עוד לא הגיע, ביקש אמש לדחות את הישיבה - - -

רפאל פנחסי:

הוא הגיע, אך יש הסרת חסינות של חבר הכנסת אהוד אולמרט בוועדת הכנסת ומאחר ואני לא רציתי להכריע בנושא זה, ביקשתי ממנו להתחלף. עוד מעט יגיע ויקבל את הנדוניה שלו בחזרה, אני מעדיף שהוא ישב פה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אמרתי לו ואני אומר גם לך ולחברי הוועדה, אף אחד לא החליט שהיום יהיה סיכום סופי לגבי הנושא ואני לא רוצה שנדון היום רק בבית הספר "שערי אהרון", שם היתה הסערה. אני חושש מהסערה הגדולה שעוד תפקוד את בית הספר - - -

שמואל הלפרט:

סערה מלאכותית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - ואני רוצה לדון במכלול הבעיה ולא למשוך את זה. לכן יש להתחשב בזה שהנהלת המשרד איננה שאולי לא דאגנו להזמין בצורה מסודרת ותקינה את כל הגורמים, אבל את הישיבה אקיים ואתקדם ואם יחסר פה משהו, אמלא את החסר. אין לנו כוונה לקבל ולהוציא היום מסקנות בכל מחיר.

נעמי חזן:

אדוני היו"ר, רק שאלה נוספת, במיוחד משום שקראת את התיקון לחוק. במוסף הארץ בסוף השבוע, התפרסם במדור "לא לפרסום" מכתב מאת עליזה תורצ'ין, מנהלת בית הספר "שערי אהרון" והמופנה לגבי לבנה אברמוביץ' בו יש חישובים, ואם תרשה לי אקרא כמה מהם: "על פי בקשתך, הריני מעבירה אליך את רשימת התלמידות על פי כיתות: כיתה א'1, 19 תלמידות - כולן ספרדיות. כיתה א'2, 22 תלמידות כנ"ל, כיתה א'3, 24 תלמידות - 12 מהן ספרדיות ו- 12 אשכנזיות וכדומה. נראה לי שעל פניו, המכתב הזה עומד בניגוד מוחלט לאותו סעיף בחוק שאתה קראת בתחילת דבריך ועל כן אני רוצה להוסיף שאלה, כדי שנשמע מי ביקש ומי נתן, ומה יעשה עם מכתב שעל פניו נותן יד לגזענות מהסוג הגרוע ביותר.

שמואל הלפרט:

אני מאוד מצטער. חברת הכנסת נעמי חזן הקריאה מכתב והוציאה דברים מהקשרם.

נעמי חזן:

אנחנו בכנסת ויש נוהלים של דיבור.

הרב יוסף ליזרזון:

אני מבקש מהיו"ר לאפשר להזמין כעת גם את ההורים מהצד השני. לא יתכן שיהיה פה בדיון חוג הורים חד צדדי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אנחנו נזמין את כולם. אני רוצה לבקש מכם - - -

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - אני רוצה לבקש מכם לשמור על קור רוח ועל ריסון עצמי (הדבר נכון בכנסת בכלל ובוועדה הזאת במיוחד). אני אתן לכל אחד להתבטא. אמרתי, בתשובה לדבריו של חבר הכנסת פנחסי, שלא אסכם היום את הדיון. ואם לא הזמנתי גורם או אישיות כלשהי... אני רוצה להגיע לסיכומים בעיקר בנושא הכללי, הארצי, הלאומי וגם בנושא של בית הספר.

קריאות: - - -

7/10/96

שמואל הלפרט:

אני מכיר את בית הספר. בכיתה א' בבית הספר "שערי אהרון" יש 150 תלמידות, מתוכן 30 תלמידות אשכנזיות ו-120 ספרדיות. יש חמש כיתות א', בהן יש שלוש כיתות מעורבות, אשכנזיות וספרדיות, ושתי כיתות של ספרדיות בלבד. מה אפשר לעשות אם יש 120 ספרדיות ו-30 אשכנזיות?

נעמי חזן:

בכיתה ו' יש 26 תלמידות, כולן אשכנזיות.

שמואל הלפרט:

הגברת נעמי חזן מוציאה דברים מהקשרם.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

בואו נעבור הלאה. באוירה הזאת שהיא מתוחה וטעונת חומר נפץ. ברצוני לשאול אותך מר סלע, כנציג בכיר של משרד החינוך והתרבות ויו"ר הוועדה, מתי קמה הוועדה ומה הרכבה, מה כתב הסמכות שלה והאם הייתם מעורבים בהחזרת המצב לקדמותו בבית הספר (בקשר לשינוי שהיה בכיתות ו' וז'), ומתי תסיימו את עבודתכם.

עקיבא סלע:

תודה רבה. דבר ראשון אולי נתקן את המשפט הראשון. אומנם מוניתי על ידי מנכ"ל משרד החינוך, אבל כיום אני לא עובד משרד החינוך ולא מייצג את משרד החינוך, אך כמי שהיה לו נסיון של שנים רבות בעבודה עם החוגים של החינוך העצמאי, רשת המעיין וכל החינוך המוכר, ביקש מאיתנו המנכ"ל, ממני ומד"ר יעקב אדני, המשמש יו"ר נוסף לוועדה הזאת, למצוא פתרון מידי כדי להרגיע את המצב בבית הספר "שערי אהרון" ואחר כך להמליץ המלצות לטווח הארוך יותר כדי להגיע להסדר שיענה על רצון כל הצדדים. הבקשה הגיעה אלינו, למעשה יום לאחר פתיחת שנת הלימודים ואנחנו, לאחר פגישות עם כל הגורמים, דהיינו עם נציגי ההורים, עם נציגי החינוך העצמאי ועם נציגי העירייה, המלצנו בפני המנהל הכללי להקים ועדה מסודרת, שתיכף אומר מי נציגיה, אשר תגיש את המלצותיה תוך חודש ימים ועד אז אנחנו מציעים להחזיר את המצב בבית הספר לקדמותו, כדי להרגיע את הרוחות.

שמריהו בן צור:

מה זה להחזיר את המצב לקדמותו?

קריאות: ---

עקיבא סלע:

תיכף אסביר. המנהל הכללי קיבל את ההמלצה הזאת (שהיתה גם על דעת החינוך העצמאי). המצב הוחזר לקדמותו וכתב המינוי של הוועדה והמנהל הכללי יצא ב-ו' בתשרי, ב-19 בספטמבר. המנהל הכללי ביקש שתוך חודש ימים נביא את המלצותינו בפניו ונותרו עוד כעשרה עד 12 ימים כדי לגמור את ניסוח ההמלצות (גם המלצות לטווח הארוך).

בית הספר "שערי אהרון" הוא בבעלות החינוך העצמאי ובני ברק. זהו בית ספר שכונתי, בניגוד לרוב בתי הספר של החינוך העצמאי שהם על אזוריים. בית הספר הזה קולט תלמידים, על פי סיכום עם העירייה, בעיקר מהאזור שסביב בית הספר, כאשר הפרופורציות בין האשכנזים והספרדים כפי שנמסרו כאן הם פחות או יותר בסדר גודל של 70% ספרדים ו-30% אשכנזים. בית הספר מתנהל כבר מספר שנים על מי מנוחות, בלי סערות כמו שראינו בשנה האחרונה והיו סיכומים בין החינוך העצמאי ובין נציגי ההורים כבר בשנה שעברה על פתרון כלשהוא של חלוקה לכיתות ובהתאם לזה בנו את הכיתות הנמוכות (כיתות א', ב' ואולי גם ג', למרות שכיתה ג' לא היתה בחסכם הראשון). השנה, בעקבות בעיות מבעיות שונות, שברגע זה איני רוצה להכנס לסיבות להן, שינה החינוך העצמאי את הרכב כיתות ו' ו-ז' על דעת עצמו, בלי להתייעץ עם ההורים וזה מה שגרם לסערה שפקדה את בית הספר בתחילת השנה. אחרי שהתערבנו וביקשנו להחזיר את המצב לקדמותו, דהיינו למצב שהיה בסוף שנה שעברה - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מבקש שתסביר לוועדה מהו השינוי. מה היה קודם ומה שינו.

7/10/96

עקיבא סלע:

--- בשתי הכיתות הללו היתה חלוקה שווה של אשכנזים וספרדים. בזמנו, בשנה שעברה היו 8 בנות בכל כיתה. חלק מהבנות הביעו, לקראת סוף השנה, את רצונן לעזוב. בסופו של דבר החליטו לרכז את כל קבוצת הבנות ---

רפי אלול:

מי החליט?

עקיבא סלע:

--- החינוך העצמאי החליט לרכז את כל קבוצת הבנות בכיתה אחת ולא לפזר אותן לשתי כיתות מקבילות. זה היה מהות השינוי, שגרם לדעתנו לסערה שהתפתחה.

כשקיבלנו על עצמנו לעמוד בראש הוועדה, החלטנו שבועדה הזאת יהיו נציגים של כל הגורמים הקשורים בבית הספר ובראש וראשונה נציגי הבעלות, כלומר החינוך העצמאי ונציגי עיריית בני ברק, (למרות שלכאורה אין להם מה לומר מבחינה חוקית על הרישום לבית הספר, אלא רק נותנים אישור להנהלת בית ספר לרשום, אבל מכיוון שהם היו מעורבים כבר בעבר לגבי רישום הבנות לבית הספר, אמרנו שמן הראוי שגם נציגיהם יהיו בוועדה), נציגי ההורים משני הפלגים, דהיינו נציגי הספרדים ונציגי האשכנזים ומכיוון שהפרופורציה היא בערך 70% ו- 30% הצענו שיהיו בוועדה שני נציגים ספרדים ונציג אחד אשכנזי. בדרך זו התכנסה הוועדה כשכל גוף מינה את הנציגים שלו. הוועדה ישרה בערב חג הסוכות עם כל הגורמים, ניסינו להסביר שהמלצות שאנחנו רוצים להגיש יבטאו בראש וראשונה גישה חינוכית. אני חושב שגם הוועדה הזאת, לפי מה ששמענו בתחילת הדיון, באה לבטא גישה חינוכית וזאת למרות שאנחנו נמצאים בכנסת וגורמים פוליטיים מנסים להשפיע. בזאת ננסה להגיע, על דעת כל הגורמים, להמלצות שיבליטו את הגישה החינוכית של בית הספר. הצענו להתייחס לארבע נקודות מרכזיות. 1. מדיניות הרישום בבית הספר. 2. ובעקבותיה, מיון התלמידים לכיתות המקבילות, שכן ברור לפי מספר הבנות שלא מדובר בכיתה אחת אלא במספר כיתות מקבילות בכל דרגת כיתה. 3. פעילות חברתית וקהילתית בבית הספר, שכן לאור מה שקרה בתחילת השנה, ראינו שיש מקום לנסות לגבש איזו שהיא תכנית חברתית ואולי גם קהילתית בין הקבוצות השונות בבית הספר וזאת עיני עירובם של ההורים, בצורה יותר ממוסדת, במה שנעשה בבית הספר. 4. על דעת המשתתפים שם, העלנו נושא נוסף של קביעת מסגרת ובקרה על מה שנעשה בבית הספר. אני רוצה לציין שכבר בישיבה הראשונה שקיימנו עם כל הגורמים, הרגשנו שיש רצון לשיתוף פעולה בין ההורים וזאת גם על דעת הבעלים - החינוך העצמאי, שצריכים לקבוע את תכנית הלימודים ודרך הפעלת בית הספר. היתה נכונות מצד נציגי האשכנזים ונציגי הספרדים לנסות ולקבוע דרך הפעלה נאותה של בית הספר ומאחר ושני הצדדים מעוניינים שהבנות שלהם ימשיכו ללמוד בבית הספר המשותף, היה ברור לנו מעל לכל ספק, שהצעה להוציא את הבנות האשכנזיות או הספרדיות ולקיים בית ספר של עדה אחת בלבד לא מקובלת על שני הצדדים. כלומר שני הצדדים רוצים ללמוד במשותף. השאלה היא באיזו צורה ובאיזו דרך למצוא את שיתוף הפעולה בדרגת הכיתות, במקבילות השונות. כרגע כל גוף וכל נציגות יושבת ומנסחת את הדברים ואני מניח שבימים הקרובים ביותר נקבל את המלצותיהם, ונוכל לגבש את ההמלצות שלנו ולהביא אותן בפני כל הגורמים להערות, ואני מאוד מקווה שלקראת תום שלושים הימים נוכל להביא את ההמלצות למנכ"ל משרד החינוך כדי שידון בהם.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רוצה לשאול אותך, אם אני רושם את ילדי לבתי ספר, אף אחד לא שואל אותי למוצאי העדות. האם העניין הזה של מוצא עדתי מקובל על שני הצדדים בבית הספר הזה ובחינוך הזה?

עקיבא סלע:

לא.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני שואל שאלה.

עקיבא סלע:

אני רוצה להפריד את השאלה לשניים, ברשותך. אני כיו"ר הוועדה רוצה להתייחס לבית הספר "שערי אהרון". המציאות, שבבית הספר הזה יש חלוקה מסוימת על פי אחוזים, של אשכנזים וספרדים, היתה ידועה לכל הצדדים, כולל לעירייה ---

קריאות: ---

ועדת החינוך והתרבות

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

סבלנות, כולם ידברו.

עקיבא סלע:

--- במציאות הזאת בית הספר הזה היה והתקיים. ברקע, ברורה הבעיה של מרכז החינוך העצמאי (שמפעיל בתי ספר) של תלמידים או תלמידות אשכנזים וספרדים, ויש מקומות שהדברים אף הגיעו לערכאות משפטיות וזאת מכיוון שהאיזונים הם מאוד מאוד מסוימים. דרך הטיפול אינה אחידה, ולכן יש צד שמרגיש את עצמו נפגע. אני ברשותכם, אתייחס רק למציאות בבית הספר "שערי אהרון", שהיתה ידועה ואנחנו מנסים לבדוק עם העירייה אפשרות של אינטגרציה ברמות שונות, אך על פי האוכלוסיה שגרה באזור, לא כל כך קל לשנות את האיזונים.

קריאות: לא שייך ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני לא אתן לאף אחד לדבר בלי רשות, ולא אוותר, אחרת פה יהיה בלגן ולא יהיה סדר. אך כולם ידברו. אני רק חייב להבין כמה דברים, שאולי לכם הם מובנים ואתם רוצים להגיב, אבל אני רוצה להבין. שכן, עם כל הכבוד לעצמי ולחברי הכנסת כאן, אנחנו מגלים דברים חדשים.

אברהם מרשל:

סליחה אבל חשוב שתשמע נתונים מדוייקים, ושתתן הערכה על סמך נתונים מדוייקים, ונכון לרגע זה, הדיון לא מנוהל על סמך נתונים מדוייקים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה לא מנוהלי?

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

ישנם פה תלמידי בית ספר, שאף אחד לא שואל אותם מה מוצאם, יש קריטריונים אחרים ---

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- כלומר, יש לנו פה קריטריונים מיוחדים, שלא הומצאו לא אתמול ולא שלשום, הם מוכרים וידועים במדינת ישראל, בחינוך הזה, ואולי גם בחינוך אחר.

יוחנן לוי:

סליחה רק הערה אחת ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אם אתה מפריע, אני פשוט אוציא אותך.

קריאות:

את מי מייצגים האנשים הללו?

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אתן לגופים מוכרים לדבר ובודאי שלא כולם ידברו.

מר סלע, אני הבינותי שיש X כיתות בבית הספר. ברוב הכיתות בבית הספר יש גם מהעדה הספרדית וגם מהעדה האשכנזית, בחלק מהכיתות יש רק מעדה אחת. בשתי כיתות בהן היו תלמידות משתי העדות, זה לא היה חצי חצי לפי אינפורמציה שאני קיבלתי ---

עקיבא סלע:

לא היו חצי ספרדים וחצי אשכנזים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- ובשתי הכיתות האלה הוחלט לשנות את יחסי הכוחות, אך לא גרמו לכך שיהיה ממש שיוויון. אני

7/10/96

רוצה להבין מדוע הדבר הזה נעשה? מה היתה הסיבה, עדתית? כדי לשמור על כך שיהיה אחוז מסויים משתי העדות? או שהיו לכך סיבות השכלתיות, מקצועיות, חינוכיות. מה הניע את בית הספר, לפי מה שאתה יודע, עשות את השינוי הזה דווקא בשתי הכיתות האלה.

שמריהו בן צור:

מה הקריטריונים?

עקיבא סלע:

מה שהניע את בית הספר ואת בעלות החינוך העצמאי, שלמעשה השפיעה וגרמה לשינוי, היתה טענה של הורי תלמידי המיעוט בשתי הכיתות, שמכיוון שהן מיעוט קשה להן להמשיך ולקיים את הלימודים, כי הן מרגישות כמיעוט וסובלות בגלל זה. לכן הבעלות אמרה בואו נרכז את כל קבוצת הבנות האשכנזיות בכיתה אחת, וכשהקבוצה תהיה יותר גדולה, כשהפרופורציות ישונו, יהיה להן יותר קל להתמודד. זאת עמדת מי ששינה. אנחנו אמרנו: בואו נרגיע קודם כל את הרוחות, נחזיר את המצב לקדמותו ונבדוק את האפשרויות.

יוחנן לוי:

להתמודד עם מה, מר סלע?

נעמי חזן:

מי שינה, מר סלע?

עקיבא סלע:

אמרתי שמי ששינה זה מרכז החינוך העצמאי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

תיכף אנחנו עוברים למרכז החינוך העצמאי, סבלנות, אנחנו נברר את הדברים בשלבים.

נעמי חזן:

רציתי אינפורמציה, כדי לאפשר לעקוב אחר הדין.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בית הספר שייך לחינוך העצמאי. מי ידבר בשם החינוך העצמאי? הרב ליזרזון? בבקשה.

קריאות ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

הרב ליזרזון, סמנכ"ל החינוך העצמאי. בבקשה.

יוסף ליזרזון:

שמענו בסקירה תמציתית ממר סלע, שכפי שהוא עצמו אמר, הוא נתון בנושא זה מהיום הראשון של פתיחת שנת הלימודים, גם בפרטים, בנתונים המדויקים ובעובדות בשטח בבית הספר "שערי אהרון". אני לא רוצה עכשיו להכנס לעובדות, מאחר ומר זיסמן, היו"ר המכובד, היה בבית הספר, דיבר עם כל הגורמים, שמע ועקב. אלה העובדות כפי שמסר מר סלע, אלה גם המניעים וכפי שאמר קודם הרב הלפרט, שברוך השם, בעיקבות הריבוי בשכונה הזאת, בקרית הרצוג, והיות ואנשים שם חוזרים בתשובה ואנחנו מאושרים, מתפארים, מתעודדים ומתגאים בכך שיותר ויותר משתוקקים להכנס ולחנך את ילדיהם אצלנו ולהוציא אותם ממסגרות אחרות. אני מאוד מכבד ---

יוחנן לוי:

אבל זה לא נכון, אף אחד לא חוזר בתשובה, ריבוננו של עולם, האנשים שם אברכים ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני קורא אותך לסדר.

יוחנן לוי:

אבל שזה לא ישמע ---

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

7/10/96

אני מבקש ממך - - -

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אוציא אותך מהישיבה, לא אסבול דבר כזה. זאת אולי הוועדה הדמוקרטית ביותר שיש בכנסת, אני משתדל למצות את הדיון עד תום ולתת לכולם לדבר, וחברי הכנסת מכל הסיעות יעידו על כך, אבל אם אתה תתפרץ עוד פעם תעוף מפה, אני אומר לך את זה, אני כבר שש שבע פעמים שותק, אתה תגרום לכך שלא נוכל למצות את הדיון.

יוחנן לוי:

הרבה חברי כנסת התפרצו באמצע. אתה רוצה להוציא אותי - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא, אבל אני רוצה שתשב בשקט ותקשיב, גם לדברים שאינם נעימים לך. דמוקרטיה זאת האזנה הדדית. מה חשבת, שכולם יבואו וידקלמו מה שאתה רוצה לשמוע? זאת לא דמוקרטיה, זה קיים בערב הסעודית, לא בישראל. ולכן לא אסבול זאת יותר. אני אדם מאוד מאוד סבלני ומתאפק - - -

יוחנן לוי:

אז שיהיה לגבי כולם.

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - אבל רק אתה מפריע. הם ניסו פה ושם, ואני הבהרתי את העניין. גם אתה תדבר, אבל אינך מבין שיש סדר לוגי לענין הזה! פתחתי את הישיבה, היו הצעות לסדר וזה חלק מהדמוקרטיה, אחר כך מר סלע דיבר, עכשיו ראש החינוך העצמאי ולאט לאט נגיע גם אליך ואני לא אתן שיפריעו לך כשתדבר. בבקשה מר ליזרוזן.

הרב יוסף ליזרוזן:

אני מאוד מתפלא, אני לא יודע על מה היתה כל ההתפרצות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

עזוב את זה.

הרב יוסף ליזרוזן:

מקור הבעיה שישנה דרישה וברוך השם בית הספר הולך ומתפתח וישנן למעלה מ- 600 תלמידות בבית הספר, כך נדמה לי. אנחנו הוזמנו עוד כשגברת דליה איציק היקרה היתה היו"ר ולפניה גם מיכאל בר-זוהר. אני לא יודע אם יש עוד סקטורים חינוכיים במדינה שמוזמנים כל כך הרבה פעמים לדיונים סביב נושא אחד. יושב פה הרב פרוש, חבר כנסת קרוב לארבעים שנה, ממייסדי החינוך העצמאי ומלווה אותנו כמעט חמישים שנה והסערה הזאת שמלווה אותנו בשבועות האחרונים, באה לידי ביטוי בכל שיחה ובכל מפגש. לבוא כאן ולהאשים אותנו? את הבעיות הללו לא היו צריכים לפתור כאן. היה לי הכבוד לשבת עם היו"ר עשר שנים במועצת עיריית ירושלים, היה נעים מאוד גם בוידואים המרים והסוערים ביותר. אבל היתה לנו שיחה משותפת. הוועדה הזאת מורכבת מחוגים ומגוונים פוליטיים, מנטיות פוליטיות, ממטרות פוליטיות ומניגוחים פוליטיים, אבל אנחנו אחים, אחים אנחנו. אני מצטער שההורים האשכנזים לא הגיעו לכאן. הם לא הוזמנו והרי צריך למנוע הפליה וגם זאת הפליה מינימלית. אלה טוענים ואלה טוענים. אבל עם כל הכבוד שאנחנו רוכשים לחברי הוועדה, את הבעיות והסוגיות הללו אנחנו צריכים לברר בבית פנימה, שכן המטרה היא רק חינוכית, דאגה לחינוך ילדי עדות המזרח. מי שדאג לחנך מאות אלפי מעדות המזרח מאז קום המדינה ולהעלות אותם על דרך המלך, היה לא אחר מאשר החינוך העצמאי. הראשון לציון, כבוד הרב עובדיה יוסף שליטא אמר לי את זה. וכל רבני עדות המזרח וכל מורי ההוראה והרבנים וכל התפארת וההתעצמות שלכם נובעים מהמשאבים, מהדאגה, מהמסירות והרחמים שאנחנו השקענו בכל גלויות יוצאי צפון אפריקה. לבוא אלינו ולהאשים אותנו בגזענות, כמו השדרנית יחימוביץ? יושבים פה חברי כנסת ואם אתם חושבים שתפתרו את הבעיות באמצעות "הכל דיבורים" אז זה ישאר הכל דיבורים. אני אומר לכם, אם אתם חושבים שתפנו לתקשורת ממלכתית, שלצערנו גם אחרי המהפך השלטוני עומדים ומסיתים כל יום בלי לבדוק עובדות - - -

נעמי חזן:

סליחה, מי זה אתם?

דליה איציק:

7/10/96

סליחה, אני לא מבינה מה זה הדברים האלה, חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אני רוצה לדעת מה זה "המהפך השלטוני", מה הקשר למה שנאמר כאן? אני חושבת שמה שאתה עושה פה זאת הסתה, זה פטרונז' בלתי רגיל. יש עוד אזרחים, שלמרות אתם, חיים פה ולא בגללכם. אני רציתי להגיד דברים אחרים ואתה שינית את כל הדברים שלי.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מבקש ממך.

הרב יוסף ליזרון:

--- אני חוזר, חלוקת הכיתות נעשתה מתוך אילוצים חברתיים ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה הם? תסביר.

דליה איציק:

גזענות, אלא מה? זאת גזענות מה שאתה אומר עכשיו. אתה שמעת איך התבטאת עכשיו: אתה יודע שאני באתי להגן על העמדה שלך ---

הרב יוסף ליזרון:

את לא שמעת את סוף הדברים.

דליה איציק:

שמעתי את הדברים הצורמים.

הרב יוסף ליזרון:

--- רציתי לומר שלא נתנו לי להגיב ולעלות לשידור בתכנית הזאת. היא מטיפה יום ויום ומסיתה את כל המדינה במטרה אחת ומסרבת להעלות לשידור את הצד של החינוך העצמאי ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

הרב ליזרון, אתה מחטיא את המטרה. אל תתקוף.

הרב יוסף ליזרון:

אני לא תוקף, אני מסביר שלבוא אלינו ולהתקיף אותנו שאנחנו מנהלים מדיניות גזענית ---

קריאות: ---

הרב יוסף ליזרון:

--- בשעה שאנחנו חמישים שנה מחנכים דורות של ילדי עדות המזרח.

יוחנן לוי:

מר זיסמן אני יכול להגיד משהו.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא, לא,

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה מצב שאינו קיים בכל מערכת החינוך ואני אומר את הדברים האלה גם בשביל חברת הכנסת נעמי חזן שמעורה בחברה הישראלית. אבל זאת עובדה שלמרות החוק יש חינוך שקיים כמה שנים בלבד, שכולו ספרדי וזה החינוך של שייש ויש חינוך שהוא אשכנזי ספרדי, שם יש רוב ויש מיעוט, ומה שאתה צריך להסביר ואני עוד לא קובע עמדה, הוא שיש בעיות השכלתיות ומקצועיות, אבל יש גם לחצים חברתיים שלא ידעתי שקיימים ואני רוצה שתסביר מהם.

הרב יוסף ליזרון:

מר סלע כבר הסביר את המניעים ---

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתה מייצג את החינוך העצמאי, שהוא חינוך עם השגים, חינוך שגידל דור ואני מסכים איתך, אבל אני רוצה שתתן תשובה לנושאים שעומדים על הפרק.

קריאות: ---

צבי ויינברג:

אני מבקש בירור של מילה אחת. מה הם אילוצים חברתיים?

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה מה שאני ביקשתי.

הרב יוסף ליזרון:

מר סלע הסביר את זה קודם.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הוא לא הסביר.

הרב יוסף ליזרון:

אני אחזור על זה עוד פעם.

קריאות: ---

הרב יוסף ליזרון:

מר זיסמן ---

קריאות: ---

הרב יוסף ליזרון:

--- אדוני היו"ר, האיש שהיה בסוד העיניניים בחלוקת הכיתות וליווה זאת מבחינה משפטית, הוא היועץ המשפטי שלנו, עו"ד ינובסקי, שעוסק בזה כמה שנים. גם אשתקד, יחד עם נציגי משרד החינוך, יחד עם הוועדה הקרואה בבני ברק, באו לידי הסדר. אני רואה אותו פה והוא יסביר את זה בדיוק.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חבר הכנסת לשעבר מנחם פרוש רוצה להסביר, לפני ינובסקי.

מנחם פרוש:

אדוני היו"ר, אני מודה לך מאוד על ההזמנה ומודה לך שנתת לי את רשות הדיבור. כדי להוריד את המתח, אגיד שהנושא העדתי קיים במדינת ישראל ואני זוכר מכל השנים בירושלים מאז כינון היישוב, בשלושת הדורות שאני מלווה. וגם מה שמספרים זקני ירושלים לפני שלושה דורות וזה לא סוד. לשבח ולזכותו של החינוך העצמאי יאמר, שהוא הוציא את הנושא העדתי מהדתיות. הוא נוסד ברובו וככולו ע"י גדולי התורה האשכנזים ומרבית הנושאים שהיו לפניו היו תמיד איך מצילים ומחנכים את עדות המזרח, ויעידו על זה ראשי ---

דליה איציק:

מצילים אותם ממה?

יוחנן לוי:

מחנכים את עדות המזרח?

משה גפני:

מפא"י רצתה לקחת את עדות המזרח ולהפוך אותם לחילונים, חברת הכנסת איציק, זה מה שמפא"י עשתה.

יוחנן לוי: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתה תדבר עוד מעט, תכין את הדברים שלך.

7/10/96

מנחם פרוש:

והם הצליחו הצלחה גדולה עד מאוד, עד שגדולי התורה מראשי עדות המזרח, ואני מזכיר גם את כבוד הגאון הרב עובדיה יוסף, שבכל הזדמנות משבח ומהלל את מה שהחינוך העצמאי עשה. מה שקרה בבית הספר "שערי אהרון", זה שולי שבשולי. והייתי רוצה לקחת את הדברים בפרופורציה הנכונה. רציתי להגיד לכם, שגם אחרי שיצאתי את הכנסת אני ממשיך בלשכה לפניית הציבור ואין לכם מושג כמה בעיות יש בנושא התאמת תלמידים ותלמידות בבתי החינוך שלנו, אלפי בעיות. מה הדבר הזה שלפנינו? החינוך העצמאי הוא חינוך ייחודי, תורתי, אשר מקפיד הקפדה גדולה ויש לו מגבלות חמורות מאוד באשר למי ומי לקבל לחינוך הזה, מבחינת ההגבלות של ההתאמה למהות החינוך העצמאי. וזה נוגע לספרדים ואשכנזים ואשכנזים וספרדים ללא כל הבדל. ומה עם האשכנזיות שלא מתקבלות לבתי הספר? ולא מקבלים, כי מטרתנו לשמור על ייחודו ומחותנו של החינוך העצמאי וכל מה שהתחולל בבית הספר "שערי אהרון" זה שולי שבשולי ואני לא רוצה להאשים. אני מאשים את עצמנו, איך נתנו לדבר שולי כזה להעלות עד כדי מלחמה עקרונית על דבר שאינו עקרון. אין כאן מגמה של החינוך העצמאי ועוד מהדהדים באוזננו הנאומים של אותו הגאון, רבן קוטש, שעל שמו נקרא בית ספר זה, שמטרתו היתה להציל את עדות המזרח. והציל את עדות המזרח ---

דליה איציק:

הציל ממה? מזנות, מפשע ---

משה גפני:

מפא"י. מפא"י אז לקחה את עדות המזרח ולא נתנה להם להניח תפילין. על זה נלחמו. לקחו את עדות המזרח, שבאו דתיים והעבירו אותם על דתם.

קריאות: ---

יוחנן לוי:

היום אתם עושים סלקציה, ריבוננו של עולם, תסתכל במכתב שהבאתי למר זיסמן. היום אתם עושים סלקציה ---

קריאות: ---

שמואל הלפרט:

הכנסתם אותם אז לקיבוצים ועכשיו אתם משלמים את המחיר.

קריאות: ---

יוחנן לוי:

--- תקרא את המכתב שהבאתי לך, ריבוננו של עולם ---

קריאות: ---

מנחם פרוש:

מצער מאוד ---

יוחנן לוי:

--- שים לב לסיגנון.

משה גפני:

דליה, כשאומרים את המילה "הצילוי" מתכוונים למה שהיה לפני ארבעים שנה עם מפא"י, זו הכוונה ושלא תהיה לך טעות. זו לא התנשאות ולא פטרונות, היתה מלחמה ---

דליה איציק:

הרב גפני, אתה איש חכם ויש לי חולשה בלהתווכח איתך, אבל ---

משה גפני:

--- זאת לא פטרונות, היתה מלחמה בין היהדות החרדית לבין מפא"י, על זה היתה מלחמה.

ועדת החינוך והתרבות

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתם לא נותנים למצות את הדיון.

דליה איציק:

--- מפא"י כל הזמן נדבקה אליכם. אני רוצה להגיד משהו לסדר היום.

היו"ר עמנואל זיסמן:

עכשיו הוא מדבר.

דליה איציק:

אחריו.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא יודע אם אחריו. את תדברי מהר ככל האפשר.

דליה איציק:

אני רוצה להגיד משהו לסדר, עמנואל.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אבל באמצע הדברים?

מנחם פרוש:

בעיה כזאת כפי שאנחנו רואים ב"שערי אהרון", היתה חלק ממוסדות החינוך ב"קרית הילד" והאמינו לי שיש לי שם יום יום בעיות כאלה, אבל מסווגים זאת כמתאימים או לא מתאימים לאווירת החינוך וכאן אני רוצה להגיד לכם שהדבר כואב לי מאוד ואני פונה כאן לאלה שכאילו באו להגן ולצערי הגדול מתקיפים ---

קריאות: ---

מנחם פרוש:

--- נאמר אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אשר עושה דברים טובים ולא עושה מישגים. אני לא רוצה כעת לקחת את הנושא שבשוליים את מה שהיה ב"שערי אהרון" ואל תעלו את זה לדרגים כאלה שאנחנו נראה בזה עלילה, כאילו החינוך העצמאי מפלה לרעה את עדות המזרח, כאשר יסוד היסודות, ציפור הנפש של החינוך העצמאי, היה לחנך את עדות המזרח וההצלחה הגדולה שהצליח החינוך העצמאי ---

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה קורה פה?

מנחם פרוש:

--- ומה שקרה ב"שערי אהרון" ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתם מנצלים לרעה יחסי חברות ועבודה משותפת של שנים. אבל אני חייב לשמור פה על הסדר.

מנחם פרוש:

--- לא ניתן בשום אופן, להפוך את הנושא השולי, אשר אירע ב"שערי אהרון" לעלילה על החינוך העצמאי, כאילו אנחנו חלילה וחלילה ואני אומר זאת פעמיים כדי להדגיש, מפלים את עדות המזרח.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רוצה לסיים עם החינוך העצמאי ומאוד חשוב לי לשמוע מה יגיד היועץ המשפטי.

צבי ויינברג:

אדוני היו"ר, אני לא מבין על מה מדובר, מה זה אילוצים חברתיים?

7/10/96

מנחם פרוש:

אילוצים חברתיים זה המגבלות שהחינוך העצמאי עושה לאשכנזים ולספרדים לגבי מי זכאי ומי לא זכאי להכנס בשערינו.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מר ינובסקי, בבקשה.

מנחם ינובסקי:

כשאני שומע את הוויכוח הזה, יש לי תחושה שהדוברים הם יהודים שהשפה העברית אצלם היא שונה. בדומה לפרפרזה שאמר ברנרד שאו, שהאנגלית היא השפה שמפרידה בין האמריקאים לאנגלים, וזה המצב כאן היום. המושגים החינוכיים של החינוך העצמאי שונים לחלוטין מהמושגים שחיים על פיהם בעולם החילוני. כלומר המסגרת החינוכית של החינוך העצמאי, היא מסגרת כוללת, שמקיפה לא רק את בית הספר, אלא גם את הבית והסביבה, מה עושה האדם 24 שעות ביממה. זהו מושג חינוכי בחינוך העצמאי. לכן כאשר מדברים אצלנו על קבלת תלמידים, המבחן איננו האם התלמיד טוב, אלא גם מאין הוא בא ולאן הוא הולך ומאין הוא חוזר וכל המסגרת הכוללת של חינוך של אותו תלמיד. וכשאמר עקיבא שנתגלו אפשרויות של חיים במשותף, כתוצאה מהפגישה בין ההורים הספרדים והאשכנזים, שדרשו לקרוא לעצמם הרוב והמיעוט, כאשר המשותף להם היה שנטו להסכים שהמסגרת שתיקבע את החלוקה והמיון תהיה מסגרת ערכית, כלומר שלא יבחנו על פי עדה, אלא לבחון את המסגרת הערכית של כל תלמיד, מאין הוא בא ולאן הוא חוזר.

ינוחנן לוי:

מה זה ערכי?

מנחם ינובסקי:

מה זה ערכי, תקבע אותה ועדה עליה דיברנו שתקום, אשר תקבע את סיווג הילדים ואת מיונם. יש לנו בעיה. החינוך העצמאי, כפי שאמר הרב פרוש, הוקם על ברכי גדולי התורה האשכנזים ולא יעזור כלום, זוהי מציאות קיימת. כשם שהמעין התורני גדל והתפתח ע"י ש"ס, שמייצג זרם מסויים. הזרם הזה פרץ ומלכתחילה בא להקיף אוכלוסיה מסויימת ולהעניק לה את החינוך שלה. בשלב מסויים הוא פרץ החוצה והגיע לכך שהוא... אם אגיד את המילה הציל, אז דליה איציק תקפוץ עד השמיים, אבל התחושה היתה שמצילים את אותם "ילדי טהרן", אם אני אקרא להם בשם הנכון, את אותם ילדים ---

קריאות: ---

מנחם ינובסקי:

--- והמגמה היתה, הרי תראה את הזרמים השונים בתוך החינוך החרדי, יש לך למשל חינוך חסידי, ואני לא יודע איך ישלבו בין העולם הספרדי והעולם החסידי ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

עזוב את זה, אל תיסחף עכשיו, חזור לבית הספר.

מנחם ינובסקי:

בואו נמקם את הבית ספר כדי להבין מה היו הבעיות שלו. בית הספר הזה נמצא בגבול שבין בני ברק לפרדס כץ, כאשר האוכלוסיות והרבדים השונים של ההורים הנמצאים בבית הספר הזה באים ממגמות שונות, חינוך שונה, רקע שונה, בית שונה וחברה שונה. אם אבוא ואומר לך שבחינוך העצמאי יש תקנון רוחני הקובע כי אסור שתהיה טלויזיה בבית, אז שואלים אותי: האם אתם חיים בימי הביניים? אנחנו רוצים לחיות בימי הביניים, זוהי השקפת העולם שלנו, ככה אנחנו רוצים לחיות ואיש לא יכול לכפות עלינו לחיות אחרת. אבל כשבאות תלמידות מבית שיש בו טלויזיה וזה נוגד את התקנון הרוחני, אז יש לנו שתי אפשרויות: לבוא ולומר להן: אנחנו לא מוכנים לקבל אתכן או לומר שאנחנו מוכנים לקבל אותן, אבל לסווג אותן בנפרד מהתלמידות שבאות מבית שאין בו מכשיר טלויזיה. אנחנו מעוניינים לקבל אותן בחינוך שלנו, כי אנחנו רוצים להציל אותן, דליה, להציל אותן - --

היו"ר עמנואל זיסמן:

אבל זאת לא הבעיה.

מנחם ינובסקי:

זאת היתה בדיוק הבעיה.

7/10/96

אברהם מרשל:

זאת לא הבעיה. זה לא נכון ---

קריאות: ---

מנחם ינובסקי:

אני לא מדבר על המושג טלויזיה בלבד ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

הוא חושב ככה ---

אברהם מרשל:

אבל הוא היועץ המשפטי שלהם.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אבל הוא היועץ המשפטי של החינוך העצמאי ולא שלך.

מנחם ינובסקי:

--- זוהי בדיקת הבעיה, שזאת יכולה להיות לא רק טלויזיה, זה יכול להיות גם אחות שלומדת בבית-ספר חילוני או אפילו ממלכתי דתי. אצלנו, בחינוך שלנו זה פוגע בסביבה, באוירה ואני לא אקרא לזה גטו, אבל באותה מסגרת נוקשה של החיים המשפחתיים שבהם היינו רוצים לראות את כולם הומוגניים, זה מפריע לנו. הבעיה הזו היתה בשנה שעברה, ויקפצו כעת כל ועד החורים, אבל זה לא ישנה ---

קריאות: ---

מנחם ינובסקי:

--- ישבו וקבעו על דעת ועד החורים ועל דעת עיריית בני ברק, את כיתות א', ב' ו-ג', מתוך התחשבות באילוצים הללו, ברצון ליצור כיתה אחת הומוגנית שתהיה הומוגנית מבחינה ערכית ולכל שאר התלמידים יש שתי אפשרויות: לבוא לחינוך העצמאי, או ללכת לבתי ספר אחרים. מה אפשר לעשות כאשר בבית ספר כזה קיים רוב של 80% מעדות המזרח, ורק 20% מעדות אשכנז, נוצר מצב שבו ישנה כיתה שאינה מעורבת, אם נקרא לזה כך. זה נעשה בשנה שעברה. אני לא אומר שזה טוב או רע, אם זה הפתרון הרצוי או לא, אבל זה הפתרון שהגיעו אליו החורים יחד עם עיריית בני ברק, יחד עם החינוך העצמאי, כפתרון שאין מנוס ממנו מתוך האילוצים שנעשו ---

רפי אלול:

למה הכוונה בכיתה לא מעורבת, שלכל החורים יש טלויזיה בבית?

מנחם ינובסקי:

מבחינה ערכית, אם זה טלויזיה או נושאים אחרים.

רפי אלול:

כיתות ו' ו-ז' ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אל תפריע לו.

מנחם ינובסקי:

אני אחזור לנושא הזה, לא אזניח את הנושא. בשנה שעברה, שתי כיתות ו' ו-ז', היו מעורבות. עכשיו כולם שואלים מה היו האילוצים. ואני לא קובע ממצאים עובדתיים אלא מעלה טענות שעלו. באו הבנות, שמוצאן מבתים אשכנזיים וטענו שכיוון שהן מיעוט קטן בכיתה מפלים אותן לרעה. במה התנכלו להן? כמו שמתנכלים למיעוט. הן טענו שלועגים להן ופוגעים בהן. זאת טענה של התלמידות שניתן לבדוק אותה. תבוא היום הוועדה שיושבת שאני חבר בה ונבדוק האם זה נכון או לו.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אומר לכם, אל תפריעו. אתם לא מסוגלים לרסן את עצמכם! מה רציתם שהוא ידבר כמו שאתם רוצים! אין ספק שהוא מדבר לענין, מבחינתו.

ועדת החינוך והתרבות

7/10/96

מנחם ינובסקי:

באזור הזה - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה אתם רוצים? שנפרק את בית הספר, אתם מעוניינים בפירוק בית הספר? אנחנו רוצים למרות כל מה שקרה, לעזור למשרד החינוך והתרבות, לכם ולעצמנו למצוא איזו שהיא נוסחה איתה תוכלו לקיים את בית הספר. מאוד התרשמתי מבית הספר הזה ואם נגיע לעמק השווה ועובדה היא שכמה שנים התקיים - - -

קריאות:

כי המצב לא היה כזה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז נפתור את זה. בדרך הזאת לא תפתרו דבר. אין לי דעות קדומות, אבל - - -

קריאה:

אבל ההורים רוצים להשבית - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - אני רואה שסערה עוד יותר גדולה באה, כי מי שאומר "לפטר את המנהלת, את המורות, למעשה רוצה לפרק את בית הספר.

דוד אלקריף:

לא אמרנו את זה.

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

יש הבדל ביניכם, שיש לכם זיקה, קשר ואינטרס ואני מבין אתכם, לבין כל מיני כוחות זרים שנכנסו לשם. אין זכות למי שאינו הורה לילד בבית הספר להיכנס ולעשות סדר בבית הספר. אם הייתי מנהל, הייתי מגרש אותו. יש לי גם בעיה עם המשטרה ואני אדבר עם שר המשטרה. בבית הספר יכולים להיות הורים מכל הסוגים, אבל לא יכולים להיות אנשים זרים.

דוד אלקריף:

לא היו אנשים זרים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

יש טענה כזאת וצריך לבדוק את זה. ומטרת הדיון אינה לעשות איזו כותרת מחר. אני מנסה לעזור ואנחנו עזרנו. היה פה דיון עם תנועות הנוער והצעתי פשרה - - -

זאב בויס:

חבר כנסת זיסמן, אתה תוציא את קולך, תדבר קצת יותר... אני רואה פה את הלעג. יש לנו דיון במליאה עוד מעט, צריך לשמור על הכוחות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא לעג, אבל אי אפשר לקיים ככה את הדיון. הם כל הזמן לוחצים, מה רציתם שיגידו? יש חילוקי דעות ואתם לא רוצים לשמוע אותם. עובדה היא שאתם לא רוצים שיהיה בית ספר רק של ספרדיות.

קריאות:

שיהיה בית ספר מעורב.

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה הדבר שהכי קל להגיד - - -

קריאות: - - -

דוד אזולאי:

ברשותך, אדוני היו"ר. חבל מאוד שציטטת אימרה מהמכתב הזה, שהוא מכתב אנונימי.

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא אנונימי, זה מכתב רשמי - - -

דוד אזולאי:

אני אומר שהוא אנונימי - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - המנהלת נתנה לי אותו ביד - - -

יוחנן לוי:

בינתיים שמענו רק צד אחד - - -

דוד אזולאי:

- - - המנהלת נתנה מכתב אנונימי וזה לא מקובל. לא עושים דבר כזה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מוקף שני חברי כנסת שקוראים את המסמכים שלי. מה פתאום אתה מעיין במסמכים שלי - - -

קרואות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - אני קיבלתי תזכיר מהמנהלת בו יש טענה כזאת ואני צריך לבדוק אותה.

מנחם ינובסקי:

- - - באותו אזור עצמו, במקביל לבית הספר של החינוך העצמאי, קיים גם בית ספר של ש"ס, של "אל-המעייין", שבנוי רק על בנות מעדות המזרח. האם עיינו צרה בזה? האם אנחנו באים ואומרים: לכו לשם? אנחנו היינו היחידים שמוכנים להתמודד עם זה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

עו"ד ינובסקי, תתן לנו הסבר לדבר הבא: מה היו הסיבות לכך ששינו את מספר הבנות ועכשיו החזירו את המצב לקדמותו.

מנחם ינובסקי:

היו טענות של תלמידות המיעוט שמתנכלים להן. אני לא קובע מסמרות, אני לא שופט ואני לא בוחן כליות ולב. באו הורים וטענו שהבנות חוזרות הביתה בבכי. היתה לנו תחושה שבית הספר מתמוטט, מתמוטט מבחינה זו, שבאו הבנות האשכנזיות ואמרו: אנחנו הולכות לבתי ספר אחרים, אנחנו עוזבות את בית הספר וכך הופכים אותו לבית ספר של עדות המזרח. אנחנו נלחמו נגד זה. אולי הפתרון לא טוב, אולי תבוא הוועדה הזאת ותמצא פתרון אחר, אבל זה היה נסיון לפתור בעיה. הגענו למסקנה, שכדי להשאיר את בית הספר גם עם אשכנזיות וגם עם עדות המזרח, היינו לשמור את בית הספר במתכונתו הנוכחית, יש דרך אחת והיא על ידי חיזוק הכיתות. אז אילו היו באים ועושים כיתה אשכנזית בלבד, היו צועקים עלינו שזו הפליה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

למה זה לא נעשה בהתדברות עם ההורים?

מנחם ינובסקי:

מסכים, עשינו טעות. אמר כבר הרב פרוש: "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" ואמרתי את זה גם בוועדה שאני יושב בה כחבר. הדרך אולי היתה מוטעית, אבל המטרה היתה מטרה טובה, הרצון היה לפתור את הבעיה וחס וחלילה שאיש לא יאשים אותנו בנסיון להפליה.

שלא יחשבו שהעברנו רק בנות אשכנזיות. יצרנו כיתה חדשה שלתוכה הועברו גם בנות ספרדיות מכיתה אחת לשניה, ניסינו ליצור כיתה הומוגנית. יתכן שהדרך היא לא טובה אבל רק מטעויות ניתן ללמוד. אנחנו מוחים ונעמוד על כך ונוקיע כל מי שיטען שזוהי הפליה עדתית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

ברור, בסדר. חברת הכנסת דליה איציק, לפני שתדברי את וחברי הכנסת האחרים, אני רוצה לתת את זכות הדיבור לנציגי ועדי ההורים שנמצאים פה.

בבקשה, יוחנן. מה תפקידך בוועד ההורים?

7/10/96

יוחנן לוי:

הבנות שלי בבית הספר ואני חבר בוועד ההורים.

הבעיה התחילה כשנכנסו עסקנים. הורים של כמה תלמידות בבית הספר התחילו להפעיל לחץ על המנהלת. היתה לנו מנהלת קודמת שעזבה את בית הספר בגלל המצב ונכנסה מנהלת חדשה שבועיים לפני תחילת שנת הלימודים. באנו לדבר איתה והיא אמרה שיש רשימה מראש. מה זה רשימה מראש אני לא מבין. ילדה שלמדה בכיתה קודמת עם בנות מסויימות, עלתה לכיתה ה' עם בנות אחרות. איך זה הגיע למצב הזה צריך לבדוק. שים לב איך כתובות הרשימות, איך הבנות מחולקות בין הכיתות, מי עושה את הרשימות האלה? מי קובע את זה? אני טוען שחייבים לעשות קודם כל איחוד, אינטגרציה ושתחיה הנהלה מורחבת.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה פירוש? תסביר בבקשה.

יוחנן לוי:

אני חושב שצריכים להתערב בבית הספר הזה גופים שהם מחוץ לחינוך העצמאי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

ועד ההורים שאתה חבר בו, מקיים יחסים תקינים עם הנהלת בית הספר?

יוחנן לוי:

לא, בכלל לא.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתם מקיימים יחסים עם הנהלת החינוך העצמאי?

יוחנן לוי:

עם החינוך העצמאי, עד כמה שהבנתי, כן. מר לוריא שומע אותנו, אבל נכון להיום לא מעניין אותי מר לוריא, עם כל הכבוד שאני נותן לו. אותי מעניינת המנהלת ואיתה אין לי שיח ודברים, אין עם מי לדבר. יש לי רשימה מראש, זאת התשובה שלה.

צבי ויינברג:

יש לי שאלה לדובר.

מנחם ינובסקי:

מר זיסמן, רק נקודה אחת ששכחתי להגיד קודם. שנה שעברה, כאשר נעשה הפתרון הזה, היה זה בעקבות המקרה של ההורים האשכנזים שעזבו את בית הספר, הקימו בית ספר נפרד ופנו למשרד החינוך לקבל אישור. הנהלת החינוך העצמאי התערבה וביקשה ממשרד החינוך לא לתת אישור לבית ספר אשכנזי נפרד אלא לחזיר את כל התלמידות לבית הספר הזה, כדי שיהיה בית ספר ---

יוחנן לוי:

לא באתי בטענות אל הנהלת החינוך העצמאי. רק אמרתי שיש לנו כמה עסקנים ---

מנחם ינובסקי:

--- אני רק רוצה שיהיה ברור. הפתרון היה הפתרון שדיברנו עליו, של כיתה אחת מעורבת וכיתה לא, אבל זה היה פתרון כתוצאה מלחץ שלנו, כדי למנוע את ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

תדאג שהנהלת בית הספר תשב עם ועד ההורים. יכול להיות שהיו פותרים את העניין.

אברהם מרשל, בבקשה.

אברהם מרשל:

קודם כל הייתי רוצה להתייחס לכמה נקודות שהעלו כאן מר סלע ומר ינובסקי, שאני מקווה שהן מוטעות ולא מכוונות מההתחלה לכיוון לא אמיתי. לגבי מה שאמר מר סלע על הסכמת ההורים, הדבר לא נכון בכלל. הדבר לא היה בהסכמתנו וזה לא ענין של שנים, אלא התחיל בסך הכל בשנה שעברה, זה התחיל בתחילת שנת תשנ"ה, כשההורים האשכנזים הביאו קרואן לבית הספר, אותו

7/10/96

רצו למסד בתוך בית הספר בשנת תשנ"ו. בשנה שעברה הלכנו כצמחונים והתלוננו בפני ההנהלה, דיברנו איתם ושום דבר לא עזר.

מר ינובסקי אמר שזו חלוקה על פי ערכים, מדובר בציבור של אברכים, שלומדים כל היום. אני מזמין את כל הוועדה אלי הביתה לראות אם יש לי טלויזיה. לי יש רק ש"ס בבית, פוסקים בבית, אצלי אפילו רדיו לא שומעים, כל הבית מתנהל בקדושה ובטהרה והבנות שלי לא יודעות מה זה לקלל ולא רק שלי אלא הבנות של כולם. ומה שאמר מר ינובסקי זה שקר מוחלט, אני לא מקבל את זה בשום אופן. המדובר ב- 90% מההורים שהם כשרים למהדרין ואני מזמין את כל הוועדה לראות - - -

שמואל הלפרט:

יש 40% אשכנזיות ו- 60% ספרדיות. כל החלוקה הזאת שנעשתה - - -

אברהם מרשל:

אתה מפריע לי, אני אתייחס לזה, לא סיימתי.

קריאות:

זה גם גזעני, אדוני.

שמואל הלפרט:

- - - אתה מעוות את התמונה.

אברהם מרשל:

- - - הקימו בבית הספר שני מחנות במכוון, מחנה אשכנזי ומחנה ספרדי. במחנה האשכנזי לא רצו להקים כיתה ממש נפרדת, אז הלכו וביררו להם את הספרדים שנראו להם, והכניסו אותם לכיתות וכך יצרו שני מחנות. ומצב זה גורם לכך שבית הספר מנוהל בצורה בלתי מקצועית, דהיינו מתייחסים לכיתות האשכנזיות בצורה מסויימת ולכיתות הספרדיות בצורה אחרת.

דליה איציק:

איך זה בא לידי ביטוי?

אברהם מרשל:

אתן לך דוגמא. באה מורה אחת של הכיתה של בתי שהיתה בשנה שעברה בכיתה א' נפרדת, ואמרה: "אני אומרת לכם, לא מתייחסים לכיתה הזאת בצורה רצינית". בתחילת השנה הזאת אמרתי את זה גם למנהלת והיא אמרה שהיא חדשה ותבדוק את הנושא. את כל נושא המחנות צריך לשלול מכל וכל וכן גם את נושא המיעוט והגזענות. פה מדובר בשני מחנות שאתה יוצר, שתי מערכות חינוך נפרדות וזה לא יתכן. אנחנו דורשים שהשיבוץ לכיתות יהיה בצורה מקצועית, דהיינו, על פי שנתונים בלבד ואם נניח יש תשעים בנות ושלוש כיתות, שיעשו את תהליך השיבוץ מלמעלה עד למטה, שיחלקו שלושים בנות בכל כיתה ושלא יבואו לספר לנו סיפורים - - -

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני שואל אותך ולא כדי להפריע לך. אם תעשה את זה, אז אין לך אינטגרציה.

אברהם מרשל:

אבל אנחנו לא דורשים אינטגרציה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז לא תהיה לך אינטגרציה ואז יכול להוצר מצב שתהיה כיתה חדשה - - -

יוחנן לוי:

אנחנו לא רוצים גזענות. לא חשוב מה תעשה, העיקר שזה לא יהיה גזעני.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אם אני רוצה שיהיו רמות שונות באותה כיתה - - -

יוחנן לוי:

כולן בערך באותה רמה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בבקשה תמשיך.

אברהם מרשל:

עכשיו אני רוצה לספר מה היה בתחילת שנת הלימודים. כשאני שומע טיעונים של הצד האשכנזי, שהורים אומרים: הבת הזאת והזאת הייתה אותנו ושואל למה לא בדקו את הנושא? בשביל זה הלכו להפריד כיתות, זה טיעון? אני שואל את מר ינובסקי, למה לא ביררתם קודם? הלכו והפרידו בנות שחיו שש ושבע שנים בכיתה אחת. וחוף מזה, אם הם טוענים שזה בלתי אפשרי, למה יש כיתות של מיעוט ורוב כמו כיתה ה' לדוגמא? למה?

כשהתחלנו את שנת הלימודים הביאו מנהלת, שתהיה בריאה, שתשתית את העניין הזה בצורה מאוד חזקה לילדים וזה התבטא בהרבה צורות. אביא לכם דוגמא: כשהיתה שבייתה היא קראה לבנות ספרדיות ואמרה להן: אני מבקשת ממכן, אם לא מתאים לכן? תעזבו את בית הספר. דוגמא נוספת, אחרי הפשרה שהציעה הוועדה הזאת, שבנתיים קיבלנו אותה, נכנסה המנהלת לכיתה ואמרה לבנות: "אני רוצה שתחתמו שאתן מבקשות סליחה מההנהלה על מה שעשיתם. אני עושה עליכן מעקבים אחרי שעות הלימודים, המשטרה איתי, התקשורת איתי". אני רוצה לומר שאנחנו קיבלנו יחס בלתי שוויוני מנהלת בית הספר. אשתי למשל, כל תחילת שנת לימודים בוכה. הילדה שלי למדה ארבע שנים בכיתה אחת עם כל הבנות, פתאום בשנה חמישית העבירו אותה. אשתי בכתה, הילדה שלי בכתה, באנו למנהלת בטענות, למה עשו כך בכיתות ו' וז', והיא אמרה שלוריא אחראי לכך, כשבאנו ללוריא לא היו מוכנים לדבר בשום אופן. לוריא אמר שהוא חולה אל תדברו איתי. אמרנו אם הוא חולה, יש מישהו אחר שאפשר לדבר איתו. כולם היו מתים והם טוענים שרצו לדבר איתנו? עכשיו אני אומר, ברוך השם, תחילת המתים. את כל החינוך העצמאי אני רואה פה עכשיו. איפוא הם היו קודם? הלכנו לרב שוורץ, רב השכונה, אשר מתערב בבית הספר בצורה בלתי רגילה וזה לא יתכן. זה בית ספר שמנהל בצורה בלתי מקצועית, ריבוננו של עולם, ככה מנהלים בית ספר?

שמואל הלפרט:

תשמור קצת על פרופורציה, זאת מנהלת שעובדת בחינוך שלושים שנה, אתה תלמד אותה מה זה חינוך?

קריאות:

למה לא?

אברהם מרשל:

למה אתה מפריע לי? אני מעלה בעיות כהורה, למה אתה מתערב? תן לי לדבר, בתורך תגיד מה שאתה רוצה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

כן בבקשה.

אברהם מרשל:

מדובר ברב שוורץ שמתערב בבית הספר בצורה בלתי תקינה, ויש לזה המון עדויות. כוועד הורים מתקשרים אלי הורים בוכים יומם ולילה ולגבי הטענה שהעלה מר זיסמן שרוצים לפטר מורים, גם בין המורות בבית הספר יש סלקציה, יש ארבעים מורות, מתוכן רק שתיים ספרדיות, זאת לא הפליה? ואני כהורה ספרדי שרוצה להרגיש טוב בבית הספר, איך אני יכול להרגיש טוב אם ככה עושים לי? מימין ומשמאל אני מקבל חבטות, אשתי בוכה יומיים. אני רוצה לספר לכם סיפור אישי, לא נעים לי, אבל אני אספר אותו. ביום ראשון של שנת הלימודים אשתי בכתה כל היום וכל הלילה, בשעה 11 בלילה התקשרה לאחת המורות ובכתה בכי של אדם אבל, חס ושלום ודיברה עם המורה (הילדה הגדולה שלי היא ילדה מאוד מצליחה) היא אמרה למורה: ארבע שנים היא חיה עם החברות שלה, למה עשיתם לה את זה. המורה אמרה לה: "אל תבכי, בבוקר נסדר לך את הבעיות". בבוקר אשתי באה שמחה לבית הספר אך המורה לא התייחסה אליה בכלל. ככה התארגנו, שכן המדובר בפגיעה אישית שלי ושל עוד ארבע מאות בנות. אנחנו נציגים של ארבע מאות בנות, רבותי, ופה יבוא החינוך העצמאי ויגיד שרצו לדבר איתנו וישאלו למה באנו לוועדה? כי רק מר זיסמן יכול היה להביא את כל אלה. אני רוצה לומר לכם, שעכשיו זאת תחילת המתים, גם גפני. התחננו לרב שוורץ ואמרנו לו שאנחנו כוועד הורים רוצים לדבר עם ההורים האשכנזים. אתה יודע מה הוא אמר לנו? הוא אמר ש"כשבאים אלי לעשות שלום בין בעל ואישה צריכים לבוא שני הצדדים. פה אני רואה רק צד אחד. אין סיכויים. הם לא מוכנים לדבר". כשראינו ככה, הקמנו את כל המאבק. המאבק הזה הוא צודק, הוא על רקע גזעי ואנחנו רוצים לעקור את זה.

7/10/96

יוסף לזרזון:

ברוך טובה. רק קריאת בנינים לענין העובדות. יושב כאן מזכ"ל החינוך העצמאי, הרב מילר, האם פניתם אליו?

אברהם מרשל:

אנחנו פנינו למנהלת.

יוסף לזרזון:

אתם הרמתם טלפון אחד אלי?

אברהם מרשל:

איפוא אתם הייתם? פניתם אלינו?

יוסף לזרזון:

היית צריך לבוא לבד.

דליה איציק:

הרב לזרזון, אבל כל העולם ידע.

קריאה:

ברדיו, ברדיו - - -

אברהם מרשל:

ברדיו? שלחנו לכם מכתבים, פנינו במכתבים לכולם, פנינו ללוריא - - -

משה גפני:

אבל שמעתם את זה משלי יחימוביץ', זה בית ספר שלכם, למה לא באתם?

אברהם מרשל:

שלי יחימוביץ' היא הדוברת של החינוך העצמאי, היא אמרה שהפילוג נעשה על רקע פדגוגי. מה פדגוגי פה? מדובר בהורים טובים, קדושים, מה פדגוגי פה? זה פדגוגי?

היו"ר עמנואל זיסמן:

תודה. מר סויסה אתה רוצה לדבר?

דליה איציק:

אדוני היו"ר, האם כולם מדברים?

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

רק רגע סויסה, עוד אחד מכם ידבר. אני רוצה שחברי הכנסת ידברו.

אליהו סויסה:

אני רוצה שהבעיה תפתר. הוא איש מקצועי שהייתי רוצה שידבר.

ברוך ברנס:

קודם כל אני ודאי שותף לצער הגדול מאוד שאתם נמצאים בו - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מבין שמר סויסה ואתה מייצגים את ההורים בוועדה בראשותו של מר סלע. הם קיימו הידברות והגיעו לכך שיש שני נציגים שמייצגים את ההורים - - -

משה גפני:

רק שני נציגים מייצגים?

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

7/10/96

--- אני מדבר על הצד הספרדי ---

משה גפני:

והנציג השלישי הוזמן?

אברהם מרשל:

סליחה, בשביל מה שיוזמן? כל פעם שפנינו לאשכנזים ---

קריאות: ---

אברהם מרשל:

--- הם טענו שההנחיות הן מלמעלה, שהם לא מנחלים את בית הספר. אז בשביל מה שיבואו? הנציגים שלהם פה.

משה גפני:

הנציג השלישי הוזמן?

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני לא יודע, אני חושב שכן.

קריאות:

איזה נציג? מה בכוחו של הנציג לעשות?

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצד השני הם פרוש, ליזרון, הלפרט, ינובסקי ועוד.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה קרה לך? תירגע.

אני רוצה להציג את הענין כדי להקל עלינו בדיון. האם צריך להיות נציג של המיעוט האשכנזי? אני חושב שהמיעוט האשכנזי מיוצג על ידי הנהלת בית הספר.

עקיבא סלע:

בוועדה יש להם נציג.

משה גפני:

אבל לכאן הוא לא הוזמן.

קריאות:

לצד מי באת?

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רק הסברתי מי הדובר ומה המעמד שלו, כי אם יש שני נציגים ספרדיים בוועדה והוא אחד מהם. אני מייחס לזה חשיבות, כי זה יסייע לנו בקידום הנושא.

ברוך ברנס:

--- כפי שנאמר פה על ידי מר זיסמן, ביקשוני כאיש חינוך ותיק לייצג את ההורים בנושא הזה. אני ביקשתי דבר אחד, לקבל מהוועדה מנדט לבחון הסתכלות קדימה ולא אחורה, כמובן בהשפעה של החוק. כשעלינו היום לירושלים, דובר על תחושות בטן שלא יכולים לספוג אותם. אמרתי להם: "פרקו אותם", לא חשבת שזה יהיה בצורה כזאת. אני שוב חוזר על דברי, שבודאי היינו רוצים שזה יהיה בתוך הבית פנימה ובודאי שלא ב"הכל דיבורים", כי נראה לי שעלול לקרות מצב כזה שבאמת הכל ישאר "הכל דיבורים". אז כדי להתקדם קדימה, הצענו מספר הצעות וקיבלנו את המנדט המלא מההורים. ההצעה הראשונה היתה להשתדל ולהחזיר את המצב לקדמותו, כפי שהיה טרם פרוץ הסכסוך, לבדוק מה קרה איפה התחיל הסכסוך ---

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

וזה נעשה?

אברהם מרשל:

לא, לא, יש ארבע כיתות, אלף, בית, גימל, דלת, שהם נפרדות.

ברוך ברנס:

--- לגבי מתי זה "טרם פרוץ הסכסוך" יש דעות שונות ואם המטרה היא באמת לשנות, אז בואו נלך כמה שיותר אחורה, ניישר את הענין כדי באמת להתקדם קדימה, כי אני חושב, שכפי שאמר מר סלע, שני הצדדים רוצים להיות בבית הזה וטוב להם בבית הזה. וכדי להתקדם קדימה, יש לחזור ולבדוק היכן ההתחלה ולאחר מכן לעבור למיון עניני, מבחינה פדגוגית, לימודית, או כל מבחן מיון אובייקטיבי. אמרתי אז לוועדה, שאם לדוגמא יוצר מצב, שבשנתון של כיתה ג' כולן יוולדו רק אשכנזיות, האם אז נטען "למה רק אשכנזים"? לא, אם מבחינה היפוטטית יוצר מצב כזה, בודאי שלא. הצטערתי לשמוע שהנציג האשכנזי אמר שהתלוננו וביקשתי ממנו, צעקתי עליו שיחזור בו, שזאת עלילת דם, שקר, והוא חזר בו. בכל אופן אני רוצה לאמר כך: אין שום סיבה שמיון התלמידים יעשה על פי קריטריונים מוסכמים. הדבר העיקרי והיסודי, ומה שאמר הרב ליזרון, בהחלט הכוונה לקדם את הענין, ובזאת תיבחנו. להקים הנהלה מורחבת, שתורכב 50% מנציגי ההורים ואנשי חינוך, שמתאימים לחינוך העצמאי כמובן, אך העיקר הוא, שיהיו נציגי ההורים, שיהיו בעלי סמכויות זהות להנהלה הקיימת, שימינו, יקבלו וידונו בכל בעיה כזאת או אחרת שהציגו פה. היתה פה אווירה שכביכול אלה ספרדים בלבד, חלילה, חלילה, אני לא רוצה להכנס לקטנות, אבל יש פה פרטים מדוייקים עם תאריכים ושעות על אשכנזים שגם עשו זאת, אבל אני לא רוצה להכנס לזה, כי חבל, בשביל מה. יש פשוט להקים את ההנהלה המורחבת, וכפי שהסכימו ההורים לפתוח דף חדש, להמשיך הלאה בתנופה. זה לגבי ההצעות המעשיות, כדי שזה לא ישאר "הכל דיבורים". עכשיו לענין ההתבטאויות, כאב לי מאוד לשמוע התבטאויות של "במידת הרחמים לקחנו את הספרדים", "החינוך העצמאי הציל ומציל", "להציל ממפא"י" ---

משה גפני:

אני רוצה להבין.

ברוך ברנס:

"להציל ממפא"י". אני באמצע משפט.

אני בא ואומר יותר מזה: את הספרדים היה קל להציל ממפא"י, את האשכנזים לא יכלו להציל, הקימו קיבוצים ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

ברוך, אתה דיברת מאוד יפה עד לרגע זה ---

ברוך ברנס:

כאב לי שאמרו את זה ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- תעשה נקודה פה, תאמין לי, תרמת תרומה גדולה מאוד. תעזוב את זה עכשיו, אל תפתח בפולמוס הזה עכשיו.

ברוך ברנס:

פשוט הבעתי את כאבי.

לכן אני אומר, שבמידה ונגיע ליישום, הנקודה המרכזית והראשונית תהיה נושא ההנהלה המורחבת.

היו"ר עמנואל זיסמן:

העמדה הזאת ברורה והובהרה.

ברוך ברנס:

עוד דבר, לגבי הענין של כיתות מעורבות. מה זה מעורב? דיברו פה על מיעוט, מיעוטים, מה זה המושגים האלה?

קריאות: ---

7/10/96

ברוך ברנס:

אני אומר את זה בצורה סטירית. למה להשתמש בדבר הזה? אנחנו כולנו אחים ועם מטרה אחת משותפת נמשיך הלאה ונפעל.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רוצה לתת רשות דיבור לחברי הכנסת. עד לשלב הזה אני מתרשם, שיש רצון הדדי, מנקודות ראות שונות ואינטרסים שונים, לשמור על בית הספר. לא הייתי בטוח בזה במאת האחוזים, היום אני בטוח.

שנית, אני מתרשם ואני אומר את זה לרב ליזרזון, שצריך לקיים קשר רצוף, שוטף, בלתי אמצעי עם ועד ההורים. אני לא בא להמעיט מהישגי החינוך העצמאי ואני שותף למה שאמר הרב פרוש, ראיתי את זה במו עיני, יש הישגים חינוכיים, אבל אם היתה הידברות, היא לא יכולה להיות רק בין המנהלת לבין ועד ההורים. הם טוענים שצריך לעשות עכשיו איזה שהוא מאמץ כדי שתהיה הידברות, אבל הידברות צריכה להיות בין ועד ההורים לבין ההנהלה וצריך למצוא את הדרך לזה.

שלישית, יש סיכוי לוועדה של סלע וזאת לאור הדברים ששמעתי (שכן, כשאתה שומע קריאות ביניים אתה מקבל רושם אחד וכשאנשים מדברים אתה מקבל רושם אחר, כי לא תמיד אתה יודע באיזה הקשר נאמרות קריאות הביניים) ואנחנו רוצים לתת חיזוק לוועדה, שכן זה לא מספיק שהדבר הוחזר לקדמותו, אלא צריך לראות מה עושים כדי שלא יהיו משברים נוספים. באוירה הזאת, על רקע זה, אני מבקש עכשיו דיון.

קריאות:

לא סיכמת עדיין.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא סיכמתי שום דבר וגם הודעתי בפתח הישיבה, שאם יהיו אילו שהן מסקנות, הן תהיינה מסקנות ביניים ובודאי לא סופיות, שכן לא הזמננו את כל מי שצריך להזמין ואני רוצה לשמוע גורמים נוספים.

בבקשה, חברת הכנסת דליה איציק.

דליה איציק:

אדוני היו"ר, אומנם אנחנו אתרוגים מורכבים, כפי שאמר הרב ליזרזון - - -

יוסף ליזרזון:

אנחנו חלק מהאתרוג.

דליה איציק:

- - - על כל פנים, אני רוצה להגיד פה כמה דברים, ואני מבקשת את ההאזנה וההקשבה שלהם, אף על פי שהם הולכים להיות מרגיזים, אבל תאמינו לי, שהם יוצאים מהבטן ומהלב. אין ספק שלחינוך העצמאי יש כמה צרכים אוטונומיים בדיון ורוצים לקיים בית ספר על פי תפיסת עולמם, אך אין ספק שביסוד התפיסה שלהם יש תפיסה גזענית, שאומרת: "לא לספרדים". אפשר לקרוא לזה במילים מכובסות. אדוני היו"ר, אני מבקשת את ההקשבה שלך - - -

יוסף ליזרזון:

זה שקר, עלילה שפלה ונבזית. חברת הכנסת איציק אומרת דברי הכפשה והסתה - - -

דליה איציק:

אני מבקשת שתוציא אותו, מה זה?

יוסף ליזרזון:

- - - יש גבול, גם בדמוקרטיה יש איזה קוים אדומים - - -

דליה איציק:

יושב פה אורח ותראה איך הוא מדבר אל חברי הכנסת.

יוסף ליזרזון:

רק אליך, לא לחברי כנסת.

ועדת החינוך והתרבות

7/10/96

דליה איציק:

אני חברת כנסת אדוני.

משה גפני:

הרב ליזרון, הכללים פה הם שונים.

יוסף ליזרון:

אבל יש דברים שאי אפשר לשמוע.

היו"ר עמואל זיסמן:

אז אל תשמע, אתה לא חייב לשמוע, אתה לא יכול לפגוע.

משה גפני:

הרב ליזרון, אין ברירה, צריך להתרגל לזה. אגב, הייתי מציע, שכשאת אומרת דבר כל כך חמור, תבססי את זה על משהו.

דליה איציק:

אין ספק שביסוד התפיסה שלהם, יש תפיסה גזענית - - -

משה גפני:

תבססי את זה.

דליה איציק:

- - - זו לא רק תפיסה של מילים מכובסות כאלה ואחרות, שידידי וחברי, עו"ד ינובסקי ניסה להציג. אני מאמינה לינובסקי שהוא אכן מאמין כך. אני עבדתי עם האנשים האלה, חלקם צדיקים. אני אומרת לך, הם עובדים בתנאים קשים, יש להם בתי ספר קשיי יום, יש להם אוכלוסיה קשה ותנאים איומים. אני אומרת לך את זה במלוא האחריות, ואני לא רוצה להתנגח עם האיש הזה. הוא בא לכאן כדי להתנגח. אני חושבת שהבעיה הזאת כל כך קשה וכואבת ואני רוצה להגיד משהו על סמך הנסיון שצברתי והוא לא קטן ובעיר לא כל כך פשוטה ולא כל כך קטנה. אריה דרעי הוא העונש של זבולון המר ושל החבורה שיושבת פה, הם חטאו בזה שאמרו להם כל הזמן: "אל תהיו בבית ספרנו", עד שקם מי שקם ואמר להם: "אוקי, אנחנו לא נהיה בבית ספרכם, אבל אנחנו נראה לכם פרק בהלכות, נהיה חזקים, נכניס עשרה מנדטים" ואני אומרת לכם שזאת רק ההתחלה, כי אריה דרעי מנגן בדיוק, על הנקודה הזאת, אלא שאריה דרעי מנסה לעשות את מה שהם עושים. כשאני הייתי סגנית ראש עיריית ירושלים, ואתה הגנת עלי שם, בא אלי טדי קולק ואמר לי: "אתם צריכים להקים בית ספר לבנות ספרדיות", אמרתי לו: "אדוני, על גופתי, לא יקום פה בית ספר לבנות ספרדיות מפני שאת מה שאמרת שהאשכנזים עושים לך, אתה רוצה עכשיו לעשות".

ועכשיו, תראו איזו נציגות מכובדת של החינוך העצמאי באה. ואתם, אתם רק בוחרים בהם לכנסת, ואחר כך הם לא מסתכלים עליכם, מגיע לכם - - -

משה גפני:

הסתה נגד ש"ס, מה קרה פה?

דליה איציק:

- - - תראו איזו נציגות באה לפה. הרב פרוש הגיע לכאן.

קריאה:

ועוד טוענים שלא בא נציג האשכנזים.

משה גפני:

אני, בתור אחד ממקימי ש"ס, מייצג אותם. דרך אגב, הצבעתי למפלגה עדתית שהיו בה רק נציגים ספרדיים ולא היה בה אף נציג אשכנזי.

מנחם ינובסקי:

הרב גפני, אני שותף איתך להקמת ש"ס, הרב עובדיה יוסף ישב איתי טרם הקמת ש"ס.

7/10/96

דליה איציק:

אדוני היו"ר, אני התגעגעתי לזבולון המר הראשון ולא לזבולון המר, שר החינוך הנוכחי. הוא מותש, הוא עצלן, לא מעניינת אותו מערכת החינוך, הוא עסוק יותר מידי בפוליטיקה, הוא שר חינוך שמאבד הרבה מאוד מהחן שהיה לו והוא היה שר חינוך טוב. אני אומרת לך את זה בכאב רב. החבורה הזאת תמשיך להתכתש, ואוי למסכנה, למנהלת הזאת, זה "NO WAY SITUATION", זה הרי כמו להכניס אותה ללבה בוערת.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה הפתרון שאת מציעה?

דליה איציק:

אני חושבת שאתה צריך לקרוא לזבולון המר ולהגיד לו: "תשמע אדוני הנכבד, יש פה בעיה בסיסית...". הרי הבעיה הזאת היא סימפטום למה שקורה בכל מערכת החינוך. אומנם ושם זה התעורר, אך אני לא רואה את הטענה שלהם ככל כך מוצדקת לגבי בית הספר הנוכחי. אני רואה פה את מספר התלמידות וזה לא כל כך מדאיג אותי כמו שמנסים לעשות מזה. אני לא יודעת איך נולד המצב הזה, יכול להיות שאחרי לחץ שלהם. יכול להיות שיש באמת בעיה עקרונית במדינת ישראל ואתה יודע כמוני שבאגודת ישראל ישנם בתי ספר בירושלים שלא נותנים למזרחי אחד להתקרב, אתה הרי יודע את זה עמנואל, זה לא סוד.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אמרתי בפתח הדיון שאני רוצה לדון על כלל המערכת, כי דברים כאלה קורים גם בירושלים.

דליה איציק:

לכן אני חושבת שכדאי לקרוא לזבולון המר, לנער קצת את העיניים שכל הזמן מתגלגלות ולהגיד לו לאדון הנכבד הזה ---

סריאה:

השר, השר.

דליה איציק:

--- השר המכובד הזה, שהיה מוכן לפרק את משרד הדתות על מנכ"ל, אבל לא שומעים אותו בכלל בזמן האחרון בנושאים חינוכיים, שיכנס לעובי הבעיה ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

היה לו דיון טוב מאוד על הציונות במקווה ישראל.

דליה איציק:

הציונות שהתמסחרה, נכון. אני גם לא נבהלת שיהיה להם זרם נפרד. אני גם לא נבהלת מזה שיכול מאוד להיות שגם בבית הספר צריכה להיות הפרדה, אבל צריכים לדעת שהחברה הישראלית לא תסבול הפרדה חד צדדית. אני נגדה, כי אני חושבת שזה מביא את החברה הישראלית במקום להטמעה בטוחה, במקום לזכור את מה שהרב ליזרוון אמר: "אחים אנחנו", ואנחנו באמת אחים. אם רוצים ללכת, אז בבקשה בשני פרמטרים. פרמטר אחד, זה לתת להם את מה שהם רוצים, וגם לצד השני. לא הנהלה משותפת, מנהלת משותפת ספרדית, כי הם לא מאמינים, כמו שאלה לא מאמינים. יכול להיות שהיא צודקת ואני אפילו נוטה לחשוב שהיא צודקת, אבל הם לא מאמינים לה רק בשל הצבע, כי גם הם לוקים בגזענות, ויסלחו לי חברי הספרדים. תודה רבה. אתה רואה אני לא רק פוליטיקאית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אבל תקשיבי עכשיו גם לאחרים, כי תהיה תהיה פה כניראה תשובה. וכעת חבר הכנסת הלפרט ואחריו חבר כנסת וינברג. בבקשה חבר כנסת הלפרט.

שמואל הלפרט:

אדוני היו"ר, אני חושב שלהאשים את החינוך העצמאי בעדתיות או בגזענות, זאת פשוט עלילת דם. כולם יודעים שהחינוך העצמאי נוסד, כפי שאמר גם הרב פרוש, בעיקר בשביל ילדי עדות המזרח. חברת הכנסת דליה איציק יכולה להסכים או לא להסכים, אבל החינוך העצמאי הציל רבבות מעדות המזרח מ"השמד" שמפא"י רצו להכניס אותם ---

7/10/96

רפי אלול:

איזה שטויות אלה. מה זה שמד, מה זה שמד. תשמע הלפרט, אני מאוד מעריך אותך, אבל מה זה שמד?

שמואל הלפרט:

כשהגיעו רבבות ילדים חרדים מעדות המזרח, ממדינות המזרח, ממרוקו - - -

רפי אלול:

אתם תמיד מתנשאים עלינו, עולים עלינו כעל טיפשים ובורים, מה אנחנו בורים? מה זה הדברים האלה. אתם טוענים שגידלתם אותנו, שהורדתם אותנו מהעצים - - -

שמואל הלפרט:

- - - יהודים חרדים עם פאות, עם לבוש דתי, הכנסתם אותם לקיבוצים והעברתם אותם על דתם, לכן אתם משלמים עכשיו את המחיר ואתם באופוזיציה.

רפי אלול:

- - - הם בורים בשבילכם. מה זה "שמד", איזה דיבורים אלה. שלושים שנה נתנו לכם כספים - - -

שמואל הלפרט:

אתם נתתם לנו? אנחנו נתנו לכם.

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

הלפרט, מה אתם עושים?

מנחם ינובסקי:

אמרתי לך, העברית היא שונה. כשהוא אומר "שמד" הוא לא מתכוון ל"שמד", אתה קורא את זה לא נכון.

דליה איציק:

מר ינובסקי, אומנם אתה עורך דין, אבל בהבנת הנקרא אנחנו קצת מבינים. בעיקר בהבנת הנשמע.

רפי אלול:

תשמע, יש ביטויים שאפשר לסבול, ישבתי פה ולא פציתי פה, כי האמנתי שאפשר להגיע - - -

דליה איציק:

למה אתה עושה להם את העבודה? יושב פה חבר כנסת ושותק.

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

התקפה אישית אנחנו לא מרשים.

משה גפני:

מה את הולכת?

דליה איציק:

כואב לי הלב שהם לא כאן. ככה אתם נראים, אתם מצביעים בעדם ואחר כך הם עוזבים אתכם, מגיע לכם, בגלל זה המזרחים תקועים - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

פעילות מפלגתית אסורה בתוך הוועדה.

דליה איציק:

סליחה אדוני היו"ר אני מתנצלת.

7/10/96

שמואל הלפרט:

לבוא ולומר שבבית ספר של 600 תלמידות, שמתוכן 450 בנות מעדות המזרח ו-150 בנות ---

זאב בויס:

סליחה, יש לי הצעה לסדר על רקע יציאתה של גבי איציק. מי שמתכוון לצאת בדיון כזה והוא רוצה את רשות הדיבור בהתחלה בשביל להגיד מה שהוא חושב להגיד ולא לשמוע את האחרים, עדיף שהיו"ר יתן לו לדבר בסוף.

קריאות: ---

זאב בויס:

היא דיברה, זרקה את הסיסמאות ואת הדברים שהם לא סיסמאות וגמרה את העסק.

קריאות: ---

זאב בויס:

אחרי דיבורים כאלה, שהושמעו מתוך הבטן ומתוך הלב, ראוי היה שתשמע גם אחרים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אבל יש לנו פה תלמידים ---

זאב בויס:

דווקא משום שיש פה תלמידים אני אומר את זה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- מאחר ויש פה גם תלמידים, יש הבדל בין מוסר לבין כללים. לפי המוסר שלך ושלי, צריך ככה להתנהג ואתה מתנהג ככה, אלא אם כן קוראים דברים בלתי צפויים, אבל הכללים הם שחבר כנסת יכול לבוא, לדבר, ללכת מתי שהוא רוצה ולחזור מתי שהוא רוצה והסיכום מתקבל ע"י אלה שמופקדים על כך. יחד עם זאת, זו הישיבה הארוכה ביותר של חברת הכנסת דליה איציק מאז שאני יו"ר.

משה גפני:

נתת לה לדבר מאוחר מדי.

שמואל הלפרט:

--- לגבי בית ספר "שערי אהרון", המדובר בבית ספר של 600 תלמידות, 450 תלמידות מעדות המזרח ו-150 תלמידות אשכנזיות. אז לבוא ולומר שבית הספר חשוד בגזענות, בעדתיות? אני חושב שאין עלילת דם גדולה מזו. איזה אסון קרה השנה? אני רוצה לפרט מה קרה כאן: בכיתות ו' ו-ז' יש 58 בנות ו-60 בנות. בשנה שעברה הן היו מחולקות לשתי כיתות, שתי כיתות ו' ושתי כיתות ז', בכל כיתה שש בנות אשכנזיות ואותו הדבר היה גם בכיתה ז'. והשנה, בגלל טענות צודקות, או לא צודקות של הבנות האשכנזיות שמציקים להן, בגלל שהן מיעוט בכיתה, הלכה הנהלת בית הספר ואיחדה את הבנות האשכנזיות לכיתה אחת, (כאשר בסה"כ היו 12 בנות אשכנזיות) ו-18 בנות ספרדיות לכיתה אחת ספרדית. על זה קמה כל הסערה של עדתיות וגזענות. אני רוצה לשאול אתכם, יש הגיון בזה?

יוחנן לוי:

יש.

שמואל הלפרט:

מה יש? אולי תסביר.

קריאות: ---

יוחנן לוי:

מה אתה מנסה למרוח את העניין? אני לא מבין.

רפי אלול:

סתם באות תחושות כאלה? מה, אין להם מה לעשות להורים האלה?

קריאות: ---

7/10/96

שמואל הלפרט:

אני מסכים שיש להם כאבים ---

קריאות: ---

שמואל הלפרט:

--- פשוט כמה גורמים אינרסנטיים ופוליטיים ניסו ליצור כאן משבר מלאכותי ---

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתם גורמים נזק לעצמכם.

קריאה:

הוא רק מטשטש, הוא לא אומר נכון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז הוא חושב ככה, מה אני יכול לעשות. אלוהים ברא אותו ככה ועשה אותו חבר כנסת, אתה הרי מאמין באלוהים והוא רצה שהוא ידבר ככה. קח בחשבון שיש התחשבוניות שלא צריכות להיעשות פה עכשיו. תן לו סיכוי להתבטא, ריבוננו של עולם.

שמואל הלפרט:

אדוני היו"ר, אני מסיים תוך דקה, אם יתנו לי. והראיה, שגורמים אינרסנטיים בוחשים כאן בקדירה, וכאשר החליטה הנהלת בית הספר להחזיר את המצב לקדמותו ולחלק בחזרה את הכיתות כמו שהיה אשתקד, לפי החלטת והמלצת הוועדה של משרד החינוך, באו ההורים ואמרו "סטופ, אנחנו גם את זה לא רוצים", מה אתם כן רוצים? "אנחנו רוצים שיחליפו את המנהלת, ויחליפו את המורות, ושאנחנו נהייה בעלי בית כאן בבית הספר", ואם אנחנו ניצור תקדים כזה, אם ניתן יד לדבר כזה, שהורים יתפכו לבעלי הבית של בית הספר, אני חושב שזה יהיה הרס של כל החינוך בארץ ישראל. בית הספר מנוהל על ידי מנהלת מנוסה, שעוסקת בחינוך זה שלושים שנה, אחת המורות החשובות ביותר. והנה בא למנהלת אברך בן שלושים, שעם כל הכבוד לו, יכול בשקט להיות הבן שלה, למנהלת שמחנכת אלפי בנות בצורה מוצלחת ביותר ולומר שאין לה מושג בחינוך? כשהם רוצים להשתלט ולהכתוב מי תהיה המנהלת ומי תהיינה המורות? ולכן אני רוצה לומר, מאחר ויש פה פשוט נסיון השתלטות על בית הספר, שזה דבר חמור מאוד ואני חושב שאסור לוועדה הזאת שתתן יד לדבר כזה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חבר הכנסת ויינברג ואחר כך חבר הכנסת בויס.

צבי ויינברג:

שאלתי כמה פעמים בנסיון להבין את עצם העניין. הרב ליורזון דיבר על אילוצים חברתיים. וכפי שהבנתי ממך, מר ינובסקי, מדובר על חלוקה של תלמידות לפי השקפת עולם, למשל, אם יש טלויזיה בבית, אם שומרים שבת ודברים כאלה וקסם כאן אחד ההורים, אברהם מרשל שמו, שאומר שאין לו טלויזיה, שיש לו בית מלא ספרי קודש ושאלתו בכתה כי הוציאו את הבת שלו, בגלל מה? אילוצים חברתיים! אילו אילוצים חברתיים? זאת השאלה שלי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בבקשה חבר הכנסת בויס.

זאב בויס:

אני לא יודע אם אוכל לדבר דיבור מסודר, דבר דבר על אופניו, אבל אתחיל מזה, שהרושם שאני מקבל הוא שאחת הבעיות היא של קשר בין בית הספר לבין ההורים, יש שם בעיה. אני עבדתי במערכת החינוך הממלכתית וזה דבר רגיל שגם כשיש בעיות, יש מערכת הידברות שוטפת בין המנהל לבין ההורים, אם כפרטים ואם במסגרת ועד, על ענינים הנוגעים לבית הספר. שמעתי שיש היום, שבייתה בהרצליה. ועד הפעולה, נדמה לי, עוד לא נבחר אבל מייצג הורים בעימות, בוויכוח עם עיריית הרצליה, אבל קודם לצעד הדרסטי הזה היתה מסכת של הידברות ולא הגיעו לעמק השווה. אני יודע שבמערכת החינוך שאני מכיר, כשלא מסתדרים עם מנהל, יש מערכת הירארכית מעל המנהל, שהיא כתובת להורים. הורים יכולים לפנות ולהגיע למפקח בית הספר, להגיע למנהל המחוז, ועד שר החינוך וגם לוועדה הזאת. יש איזו הירארכיה בתוך כל זה, ואף אחד לא חושב שמנהל בית הספר הוא

7/10/96

הצטברות כל החוכמה וגם אם כך, לפעמים קורה שלא מרוצים ואז יש הירארכיה מקובלת. הרושם שלי, ואני מפנה את זה לבעלי בית הספר הזה, שכניראה לא ניתנו כתובות, לפי מה שאני שומע, אולי לא מספיק כתובות, כי ההירארכיה הזאת והאפשרות לתת ביטוי להורים, גם היא חלק מפתרון של טעויות, מה שאולי לא השכיל מנהל או מנהלת בית הספר לעשות, ישכילו אחרים.

הערה שניה, אם כל הענין היה מתמצה בשאלת האינטגרציה והיחס בין בנות, ודרך אגב במאמר מוסגר, שמעתי פה ביטויים מאוד קשים. אני בא מקרית גת, שהיא מאוד רב-גונית באוכלוסייתה, מאוד הטרוגנית, באים לשם יהודים שנקבצו מלמעלה מ-45 גלויות שונות, ממש קיבוץ גלויות ובתי הספר הם בזעיר אנפין דמותה של החברה המורכבת הזאת ואני לא זוכר שספרנו אי פעם תלמידות על בסיס עדתי, זה לא עלה. עלו קריטריונים אחרים, בודאי, אבל אני רוצה לומר, שאם כל הבעיה מתמצת ביחס הזה ובפרובלמטיקה של יותר בנות מהעדה הספרדית ופחות מהעדה האשכנזית, יכול להיות, אני לא מכיר את המציאות שם, שאולי הפתרון טמון בהרחבת אזור הרישום, אולי בתוספת מאזור אחר, שיצור איזה איזון. אני אומר שיכול להיות, ואני כבר יודע מבלי שהייתי שם, ממה שאני שומע פה, שלא זאת הבעיה העיקרית, נדמה לי שזאת רק איזו עילה, שמאחוריה מסתתרת בעיה הרבה יותר כבדה והשאלה היסודית היא, מי קובע את המטרות הפדגוגיות, על איזה מסד ערכי, זאת שאלת השאלות, כאשר בעצם ההורים באים וטוענים שהערכיות הזאת, שעליה דיבר הרב ליזרון, שהיא קובעת את המיון, את סיווג התלמידים, את דרך המיון, (האם מתקבלים או לא מתקבלים לבית הספר, ואחרי זה גם את החלוקה הפנימית בכיתות), לערכיות הזאת, לפי טענת ההורים, יש צבע וזאת הבעיה שלנו. אבל יכול להיות שאנחנו לא יכולים לפתור את זה, כי זה מחזיר אותנו לשאלה מהו המסד הערכי.

לי אין מסקנות נחרצות. ניסיתי, מכל הדברים ששמענו, למרכז ולתמצת את זה לשתיים שלוש סוגיות. אני גם לא חושב שמישהו חשב שבועדה הזאת אפשר לפתור את הבעיה. אך כיוון שיש מנגנון, יש ועדה שבראשותה עומד עקיבא סלע והוא, כבר נאמר פה, איש חינוך ותיק, עם הרבה הישגים במערכת החינוך הממלכתית בכלל בארץ, אני מציע שניתן קודם כל לוועדה, על פי הדיווח שקיבלנו, על פי המנדט שיש לה, לנסות להגיע לפתרונות כלשהם. צריך סבלנות לענין הזה, צריך נכונות מצד הצדדים.

אברהם מרשל:

צריך להגביל את זה בזמן.

זאב בויס:

הוא אמר גם שיש לו לוח זמנים - - -

קריאה:

עוד שבועיים.

זאב בויס:

- - - אני לא חושב שמהמקום שבו אנחנו נמצאים אנחנו יכולים לתת אילו שהם פתרונות. שמענו את הבעיה, ואנחנו יכולים עכשיו רק לעודד ולתמוך, מנסים באמצעות הוועדה הזאת לתת פתרון. צריך הרבה רצון ולשני הצדדים פה יש חלק ברצון לסייע לוועדה הזאת, שממרכזת ושמה את הזרקור על בעיה שקיימת ומחלחלת בכל מיני שדות בחברה שלנו. אז צריך לטפל בזה בזהירות, עם הרבה רצון טוב, עם הרבה נכונות משני הצדדים, שלשניהם יש תרומה שווה לענין. אני אומר את זה להורים ואני אומר את זה לראשי החינוך העצמאי. זה קל מאוד לפרק את הענין הזה, אבל נדמה לי, שהמכנה משותף הוא, שיש רצון לא לפרק את הענין הזה, יש רצון כן להיות תחת המסגרת הזאת. אך איך חיים בתוך זה ביחד, נקווה שהוועדה תמצא פתרון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

חבר הכנסת אלול.

רפי אלול:

אני רוצה להעיר שתי הערות אישיות. אחת, אני מודה, יש לי חטא, אני ספרדי. הערה שניה - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתה ספרדי או שאתה מעדות המזרח?

רפי אלול:

אני מרוקאי.

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז תגיד.

רפי אלול:

--- הערה שניה, שאני מודה, ויכול להיות שלא אהיה אובייקטיבי, באופן טבעי, בגלל התפקידים השונים שלי בעבר, תמיד אהיה מהצד החלש. לי יש תחושה שהמפגש הזה שעשית ואני מעריך מאוד את מה שעשית, לא היה קורה לעולם אם זה לא היה פה. אני בטוח שהיו נסיונות הידברות, אך לא מדברים איתם, מי הם? ואני אומר לך, שטוב שעשית את המפגש הזה כאן והיום, כי הוא ימנע ממקומות אחרים. גם אני הייתי ראש רשות מקומית, וכשדברים האלה היו קורים, לפני שהיה פורץ משהו, הייתי רץ, ואיך אמר ידידי זאב בויס, גם אצלי היו התקבצות לאומים ואם עשיתי משהו בחלק הותיק של המושבה, אז ישר עשיתי את זה גם בחלק החדש, אם הייתי מטפח את בית הספר הספרדי, דאגתי לטפח גם את בית הספר האשכנזי ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

הוא היה ראש מועצת מזכרת בתיה.

רפי אלול:

--- אני אומר, שיכול להיות שבמפגש הזה יעלו הרבה דברים ואני חושש שאם לא ימצא פתרון למקרה הזה, יהיו הרבה מקרים מהסוג הזה בארץ וטוב שהוועדה הזאת תיכנס לעובי הקורה, שנכעס אחד על השני ונצטק אחד על השני ובסוף נתחבק ואז נדע שהנושא הזה בא אל פתחנו, דנו בו לפני ולפנים. אבל אני גם פונה לחינוך העצמאי, לכם יש תחושה של כוח, "אני ואפסי עוד". תחושה של כוח מעבירה את האדם גם לשיכרון הכוח ולא פעם אנחנו שוכחים בשביל מה אנחנו יושבים בתפקיד שלנו, התפקיד שלנו הוא לחנך. אני מכבד אברכים ואני שומע פה שארבע מאות איש, עוזבים את לימוד התורה ובאים לכאן ורצים במפגשים של ההורים, רצים לחפש תקשורת. מה לאברכים ולתקשורת, אכפת להם מהתקשורת? אבל הם מבינים שזה הצעד היחיד בו הם יכולים להציל את הבנות שלהם, ירחמנא לצלף. לכן אני בא ואומר, גם כאיש ציבור, יש צעקה! בואו נתחבר למשהו, למה לפסול אותו, בואו נתחבר אליהם ונשמע, אולי נוכל לתקן משהו, אולי נוכל להזיז משהו. יכול להיות שאנחנו, בתחושת הכוח ושיכרון הכוח, שכחנו את יעדנו. לא מספיק לשבת כאן, להפגיש בין אנשים ואולי לקבל איזו עצה ממר זיסמן ועצה מרפי אלול ושלוש עצות מזאב בויס. אני אומר לכולנו, עמנואל, שטיבעם של דברים שקשורים לעדות, שמביאים למחלוקות גדולות מאוד. טיבם של דברים כאלה, שיש בהם ריח, חס ושלוש, של גזענות והתנשאות, שאם לא פותרים אותם, הדברים מסתבכים. מקובל עלי שיש ועדה. הדיון בוועדה צריך להסתיים בעוד עשרה ימים!

היו"ר עמנואל זיסמן:

שבועיים מהיום.

רפי אלול:

יום לאחר שיהיו מסקנות, שיהיה פה שר החינוך, שישבו פה אנשים, ואם יהיה צורך גם כל הלילה. הרבה מאוד דברים צריכים להאמר כאן, ואז נגמור ונסכם. בדו"ח של הוועדה הזאת יהיו מסקנות איך פועלים במקרים כאלה להבא ואז נמנע מכאלה ריבים במקומות אחרים בארץ.

היו"ר עמנואל זיסמן:

תודה רבה. בבקשה, חבר הכנסת גפני.

משה גפני:

תראו רבותי, אני רוצה להעיר כמה הערות, שאני חושב שהן חשובות גם לחברי הוועדה, גם להורים, אבל בעיקר לוועדה של משרד החינוך, ששם עיקר הכובד של ההחלטות שאמורות להתקבל. קודם כל בחינוך החרדי בכלל, החלוקה העדתית קיימת אבל לא דווקא עדתית בין ספרדים לאשכנזים. כולנו יודעים, גם חברי הכנסת שאינם דתיים, יודעים שבחינוך החרדי יאל תיטוש תורת אמך זה אחד הכללים הבסיסיים החשובים ביותר בחינוך. יש בתוך מערכת החינוך שהוגדר אשכנזי, כאלה שאינם לוקחים כסף מהמדינה, לא דווקא נטורי קרטא, אלא הם רוצים שלא יתערבו להם לחלוטין בחינוך. חבר הכנסת ויינברג, אתה שאלת קודם לגבי הנושא, אתה הרי מכיר את זה, אתה יודע שיש תלמוד תורה שמחנך לפי חסידות גור ויש תלמוד תורה שמחנך לפי חסידות אלכסנדר. יש דברים כאלה והילדים לומדים על פי מה שהאדמור באירופה חינוך. זה לא קיים בחינוך הממלכתי. יתרה מכך, רק במגזר החרדי יכולה להיות מפלגה עדתית, מפלגה שהבסיס שלה הוא עדתי ולא בנוי על רקע הפלורליזם שקיים בחברה הישראלית. ואני גאה בכך מכיוון שנתתי את ידי לחקמת המפלגה הזאת, והיא אכן הצליחה, ואני אומר לחבר הכנסת רפי אלול, המושג של העדתיות במגזר החרדי הוא לא

7/10/96

כפי שאנחנו מכירים אותו כאן בכנסת. מושג העדתיות אצלנו הוא דו-סטרי. יכול להיות במגזר החרדי והיו דברים מעולם, של ציבור אשכנזי גדול, מה שמוגדר כציבור אשכנזי, (אני לא אשכנזי ולא ספרדי, אני ישראלי) תמך במפלגה, והצביע במסות, בהוראת רבותיו האשכנזים עבור מפלגה, שבה לא היה נציג אשכנזי אחד ועשה את זה בשמחה רבה ובכל הכוח. לכן אני מציע, כשאנחנו מדברים על נושא העדתיות, צריך מאוד להיזהר. כאשר נאמר פה "הצילו את עדות המזרח", שהצליל של זה הוא חמור מאוד, אני רוצה להסביר למה הכוונה. תראו רבותי, כשאני עוד לא נולדתי וחבר הכנסת אלול, גם אתה אז עוד לא נולדת, הגיעו בראשית שנות החמישים העליות ממרוקו, תוניס, ופרס ועולים אלה שהגיעו דתיים לכל דבר וענין והשלטון, שלו היתה את תחושת הכוח המשכר, לקח את העולים האלה בכפייה והעביר אותם על דתם. לא 'שמדי' ולא שום דבר, הוא רק לא נתן להניח תפילין, הוא גזז פאות בכל מיני טיעונים מטיעונים שונים, שהיום אנחנו יושבים ומצטערים על זה כולם, לאו דווקא הדתיים. עשו נזק עצום לעליות האלה. היו מתי מעט רבנים אשכנזים ועסקנים אשכנזים, היהדות החרדית היתה קטנה והקימו את החינוך העצמאי, שמטרתו היתה אחת ויחידה, לא לדאוג לילדים האשכנזים אלא להאבק נגד השלטון שהלך בכוח להעביר את הילדים הדתיים האלה על דתם. אני מודיע לכם שהחינוך הצליח והראיה, שיושבים פה הרבה הורים אברכים, בני תורה, שלא הצביעו לאגודת ישראל ולא לדגל התורה ולא ליהדות התורה, הצביעו ש"ס, אבל את הילדים שלהם הם רוצים לחנך בחינוך העצמאי, ששייך ליהדות התורה.

קריאה:

לא במתכונת שלו היום.

משה גפני:

לא חשוב, הרי אני לא מנהל איתך ויכוח, אני מנהל ויכוח בכנסת. עכשיו שלא תהיה טעות בענין, המושג הזה של "השפה המדוברת בחינוך הממלכתי או הממלכתי דתי", זאת איננה השפה המדוברת בחינוך העצמאי. החינוך העצמאי, שהוא כותרת גדולה לכל החינוך החרדי, וכולכם יודעים זאת, ועקיבא סלע בדאי יודע את זה כאיש משרד החינוך זה שנים רבות, שהחינוך העצמאי ויתר על הרבה תנאים, שקיימים במסגרת החוק לחינוך הממלכתי והממלכתי דתי. הוא ויתר על התנאים האלה מכיוון שהוא רצה עצמאות מוחלטת בחינוך, כנ"ל בעיית "מעייין החינוך התורני" שהוקם בשנים האחרונות ויותר על הרבה דברים במסגרת החינוך שלו, כדי לשמור על מסגרת עצמאית והוא כל הזמן בדיונים במליאת הכנסת ובוועדותיה אמר "אנחנו רוצים להיות כמו החינוך העצמאי" ועל זה היה מאבק שאנחנו, ש"ס ויהדות התורה, היינו שותפים לו. יחד העברנו את החוק הזה, שהתקבל בחוק יסודות התקציב, שמעיין החינוך התורני והחינוך העצמאי הם עצמאיים לחלוטין בכל שיקוליהם. כאן אני פונה להורים, אנחנו נמצאים בכנסת ואנחנו במשטר דמוקרטי ולכולם מותר להגיד הכל. כל עוד מדובר במערכת חינוכית ובמאבק פנימי, שבחלק מהדברים באמת צריך למצוא לענין פתרונות, ניחא. אבל תדעו, שאם זה יגיע לקו האדום הזה, שבו מי שיצטרך להחליט, במערכת החינוך החרדית על כל גווניה, זו ועדת החינוך של הכנסת, ואני חבר כנסת ומכבד את ועדת החינוך והיו"ר הוא איש הגון מאוד, אבל אם אלה יצטרכו להחליט במערכת החינוך החרדי, מוטטנו את הבסיס של כל מה שאנחנו יושבים עליו, מפני שזה מה שרצה השלטון אז, שהוא יחליט מי ילך ללמוד איפה ומה.

אברהם מרשל:

למה לא רוצים לדבר איתנו?

משה גפני:

אני לא מנהל דיאלוג, אני אומר לכם את האני מאמין שלי.

אברהם מרשל:

למה הגענו לפה?

משה גפני:

רבותי, רבותי - - -

זאב בויס:

גפני, אתה שומע את השאלות האלה? זה מראה לך, שאחרי הכל, עיסוק בחינוך לא קשור כל כך לזרמים. אתה מדבר פוליטיקה, אבל יש פה ענייני חינוך אמיתיים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

שמעתי היטב היטב את הדברים החכמים של הרב פרוש, בדברים שלו הוא אמר עוד משהו. אתה הקשבת למה שהוא אמר?

7/10/96

משה גפני:

רבותי, אני רוצה לומר לגופו של ענין, שבמקרה הספציפי הזה נוצרה בעיה בבית הספר וזה שאין כאן משום מה את מה שנקרא 'נציגי המיעוט', זה טעם לפגם, זה דבר שהוא בלתי מתקבל על הדעת.

רפי אלול:

חסרים נציגים פה?

דוד אלקרין:

נמצאת פה ההנהגה של המיעוט. הם יושבים פה, מה אתם רוצים יותר. בפרט שהוא טוען, שההנהגה היא שקובעת ולא הם, לא מנהלת בית הספר קובעת אלא ההנהגה והיא יושבת מולכם. אתם לא באתם לפתור בעיות, באתם למרוח ולטשטש את המאבק, אבל כן יענו אותו, כן ירבה וכן יפרוץ. נזכרתם בהורים רק פה, בוועדת החינוך של הכנסת.

קריאות: ---

משה גפני:

--- חבר כנסת אלול, אני רוצה לומר לך, כשבאה אלי אמא, שבמקרה היא אשכנזיה, גם כן ישראלית אבל ההורים שלה או הסבא שלה, נולד באיזה מקום באירופה, לא שאלתי אותה מהיכן והיא אומרת לי בבכיות (אני לא יכול לעשות כמו אחד ההורים מבית הספר, מכיוון שאני באמת לא אחד ההורים בבית הספר), שהילדה שלי (תלמידת כיתה ב') היתה הלילה בסיוט בלתי רגיל ולא יכלה לישון, כל הזמן קמה עם סיוטים ובאה אלי למיטה, ובכתה ובכתה בגלל אלימות קשה שהיתה בבית הספר, גם כלפי המנהלת, גם כלפי המורות וגם כלפי תלמידות ואנחנו מדברים על בית ספר יסודי, לא על אוניברסיטה.

רפי אלול:

אז אתה אומר שכל בית הספר ---

משה גפני:

לא, האמת צריכה להאמר, על כל כיווניה ---

אליהו סויסה:

מתי היתה אלימות בבית הספר? סליחה מר גפני?

משה גפני:

אני נורא מצטער, היו"ר מחליט מי מדבר, לא אני.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

חברים, חברים ---

דוד אלקרין:

דרכי המאבק שלנו הם "גלאט-כושר", ולא יעזור לכם שום דבר ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- מי שמפריע הוא לא צודק, תדע לך, זה כלל. תן לו לדבר ---

דוד אלקרין:

--- אנחנו לא צריכים נציגים, הנציגות היחידה שלנו זו האמת, גם אם יהיו פה עוד מאה אשכנזים, זה לא יעזור, האמת שלנו מספיקה בשביל לייצג.

קריאות: ---

משה גפני:

--- וכאשר בא אלי בעל של מורה בבית הספר, שאמורה לחנך את התלמידות האשכנזיות, הספרדיות והרוסיות, אם יש שם, חבל בכלל שאנחנו צריכים לדבר בכלל בשפה הזאת, ואומר לי "שאחרי שלוש שנים שהיו נשואים בלי ילדים, נכנסה אשתו להריון וכתוצאה מהאלימות שהיתה בבית הספר לקחו אותה לבית חולים תל-השומר והיא הפילה באותו לילה", ---

7/10/96

יוחנן לוי:

אתה מדבר על שני בתי ספר.

משה גפני:

אני לא בטוח.

אברהם מרשל:

זה בית ספר אחר, אדוני.

משה גפני:

אני לא בטוח - - -

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

אל תפריעו, אל תפריעו, אני לא מסכים לזה.

יוחנן לוי:

אבל זה לא נכון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז זה לא נכון, הוא רוצה להגיד דברים לא נכונים, רק אתה רוצה להגיד דברים לא נכונים.

קריאות: - - -

משה גפני:

- - - ולכן אני אומר שהיה חשוב מאוד, גם מבחינת הוועדה שלך, מר עקיבא סלע - - -

קריאות: - - -

היו"ר עמנואל זיסמן:

תנו לו לדבר, אחד התלמידים ידבר, ואני אסכם.

משה גפני:

המצב כרגע הוא שכולם רוצים להיות בבית הספר הזה, היו"ר בזה צדק, כולם רוצים להיות בבית הספר, אבל הוועדה הולכת פה על גבול דק מאוד מאוד, גם מבחינה עקרונית, על עצמאותו של החינוך החרדי, וגם על מצב שבו יכולות מורות או תלמידות להגיד: "אנחנו במצב הזה לא באות יותר לבית הספר", כי לא כל הורה מוכן לשלוח ילדה בגיל שבע או שמונה או תשע או עשר, לבית ספר שבו היו בעיות קשות מאוד של אלימות בשבועות האחרונים. צריך לקחת את המצב הזה בחשבון, כי אני מבין בכל מאודי את מה שההורים הללו אומרים, ההרגשה הזו, שכאלו מפלים לרעה על רקע עדתי, זה דבר בלתי נסבל, גם כאשר ההורה הוא אשכנזי. אף על פי שבמגזר החילוני זה קיים, אבל אני רוצה להתעלם מזה עכשיו, ממה ששמענו שהיה עם היצפונים והידרומים בתל אביב, אבל נשאר את זה. אצלנו זה הרבה פחות - - -

חנה גנור:

זה לא קיים בכיתות ולא בבתי ספר, זה לא קיים בכלל.

משה גפני:

זה קיים. לא אפתח דיון על הענין הזה, כאן בוועדת החינוך היה דיון על הענין הזה, אבל זה לא נושא הדיון ודי לנו בצרות שלנו, את הצרות שלכם נשאר לפעם אחרת. על כל פנים המערכת הזאת על בעיותיה הקשות, והן קשות, הצליחה. היא התחילה עם חמשת אלפים תלמידים, או שלושת אלפים תלמידים והגיעה היום לאן שהגיעה. מערכת החינוך החרדית על כל חלקיה, מונה כיום כרבע מיליון תלמידים ולכן צריך לדבר בדרך ארץ על החינוך החרדי כאשר מדברים על נושא עדתי ואני אומר גם להורים, שלא לירוק בבור ששתינו בו מים, כולנו, גם אני תלמיד החינוך העצמאי, גם אני לא יורק בחינוך העצמאי ואני לא חבר הנהלה שם ואין לי שם מניות ואין לי שם שום דבר. זה בכלל נקרא החינוך העצמאי של 'אגודת ישראל ואני ידגל התורה'. גם אתם, חלקכם נמצאים בש"ס, אבל אתם שולחים למערכת החינוך של החינוך העצמאי. צריך להיזהר בכבודו של מי שחינך וכולכם בני תורה ואתם יודעים מה שהמשנה והגמרא אומרים על מי שחינך את בן חברו תורה. צריך לקחת את הענין הזה בחשבון וזה אמור לגבי יהודים חרדים. לכן אני מבקש לסיים את עבודת הוועדה כמה שיותר

7/10/96

מהר, לשמוע היטב את שני הצדדים, מפני שיש צד שני כואב מאוד. אני את חלקי הצנוע תרמתי. החינוך העצמאי בודאי שלא יוציא את התלמידות מבית הספר ולהורים אני אומר, תחשבו פעמיים, האם הדרך הזאת נכונה או שצריך ללכת בדרך אחרת. תודה רבה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בבקשה, מאיר לוריא.

מאיר לוריא:

נאמרו כאן הרבה דברים ואני רציתי רק להבהיר כמה נקודות. כשנעשה ההסדר על חלוקת הכיתות בשנה שעברה, הדבר נעשה אחרי הרבה שעות של דיונים עם כל ההורים (חלק מההורים יושבים פה), עם הרבנים במקום, עם משרד החינוך ועם הרשות המקומית וזה הפתרון הטוב ביותר שנראה בזמנו, כדי לפתור את הבעיה החברתית של בית הספר. שלא יבואו ויאמרו שהדברים נעשו על ידי החלטה מגבוה ולא שיתפו אף אחד ולא דיברו עם אף אחד. הבסיס והעקרון נעשה על דעת ובשיתוף כל הגורמים ששייכים לבית הספר. זה היה בשנה שעברה.

השנה לא היתה הידברות ואני מסכים שזו היתה טעות, למרות שיש הרבה סיבות לחוסר ההידברות של השנה, אבל זו המציאות ושתי סיבות לכך: האחת, שאנחנו לא מצאנו מנהלת עד השבוע האחרון של פתיחת שנת הלימודים, והשנייה, שמיד לאחר פתיחת שנת הלימודים חליתי, אושפזתי בבית חולים והייתי שם עד ראש השנה, ובמשרד שלנו לא היו הרבה שידעו את סוד המורכבות של בית הספר הזה, כי אני טיפלתי בו באופן אישי בשנה שעברה, לכן גם לא היה מי שישב עם ההורים וידבר על ההסדר. ההורים טענו שרוב מסויים התערב בנושא. אנחנו לא עירבנו אותם, מפני שאנחנו לא מערבים אותם כבר כמה שנים בנושא, מסיבות אחרות של בית הספר ומי שעירב אותם היו דווקא אותם הורים שרצו אליו ועכשיו הם טוענים שהוא מפלה אותם ולא מבין אותם.

אלהו סויסה:

הוא אמר שהוא היה מעורב.

מאיר לוריא:

אני אמרתי לכם - - -

קריאות: - - -

מאיר לוריא:

- - - סליחה, אני מדבר על עובדות שבשטח. עכשיו מינה את עצמו ועד הורים חדש, שאת חלקו אני כלל לא מכיר, אינני יודע מי מינה אותם כוועד הורים והם שניהלו את המאבק. מה שאני לא מבין זה מדוע אחרי שהסכמנו להחזיר את המצב לקדמותו (ואגב, לגבי כיתות ו', ו-ז', לא הוצאנו רק את ארבע האשכנזיות שנשארו בכיתה אחת והעברנו לכיתה השניה אלא עשינו "סלט" בין שתי הכיתות, כי יש גם בעיות חברתיות, והן לאו דווקא דתיות. יש ילדות ספרדיות שההורים שיושבים כאן לא רוצים ללמוד איתן בכיתה בגלל התנהגות חברתית ויצעקו אלף פעמים שזה לא נכון, אבל זאת מציאות ואנחנו חייבים לאזן את הדברים האלה ולפעמים תוך כדי איזון, נופלת בת אחת לכאן ובת שניה לשם ואת הדברים האלה צריך לבדוק ולתקן, כמו שעשינו גם בשנה שעברה, אבל עומד כאן הורה ומספר שהבת שלו בכיתה ה' הועברה מכיתה לכיתה, אך הוא לא מספר את הרקע - - -

קריאה: - - -

מאיר לוריא:

סליחה, אתה דיברת על בת בכיתה ה'. בכיתה ה' (שבשנה שעבר היתה כיתה ד') היו שלוש כיתות, כולן היו מעורבות ובשלושתן יחד היו 75 תלמידות. מאילוצי תקן (והאנשים שיושבים כאן מבינים זאת), איחדנו את הכיתות משלוש לשתיים ושתייהן מעורבות, אך כתוצאה יש שינויים בכיתות ויכול להיות שילדה צריכה להיות בכיתה זאת ולא בזאת מבחינה חינוכית, אינטליגנציה ומכל מיני שיקולים פדגוגיים, שכל מי שמרכיב כיתות יודע אותם, אך לפעמים יש טעות, אז יושבים אחר כך ודנים ומדברים, אבל כשאנחנו הסכמנו בערב ראש השנה לפניית הוועדה של מר עקיבא סלע, להחזיר את המצב לקדמותו, לא פעלנו מתוך תחושת כוח, חבר הכנסת אלול ולא משכרון הכוח, אנחנו פועלים לגופו של עניין ואפשר לעבור בית ספר בית ספר ולבדוק, להקים ועדה שתעסוק בזה ותראה שאנחנו דנים בכל מקום לגופו של עניין ומבחינות חינוכיות טהורות. האלימות פרצה אחרי שהסכמנו להחזיר את המצב לקדמותו. הודענו להורים ואגב, היו הרבה מתנגדים בין ההורים, לא רק בין האשכנזים ועד שהצלחנו לשבת ולדבר איתם, הסערה פרצה. אני לא רוצה להיכנס כעת למעורבויות פוליטיות, ולבדוק מי עמד מאחורי הדברים ומי לא. בבוא הזמן, אם אקרא לומר את כל מה שידוע לי (על פי אסמכתאות), כל מה שאני חושב, אומר את הדברים אבל אני לא רוצה להרחיב כעת את הדיבור,

7/10/96

רציתי רק לדבר על עובדות ולהסביר שלא נעשו פה דברים בלי מחשבה, שלא נעשו דברים רעים ולא בלי לדבר עם ההורים על העקרון, על הבסיס העקרוני של חלוקת הכיתות בצורה שנעשתה.

אליהו סויסה:

העקרון הוא פסול.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אנחנו מתקרבים לסיום. כן בבקשה.

יצחק כהן:

לא אאריך, מכיוון שאנחנו לקראת סיום, אבל אני חושב, אדוני היו"ר, שהדיון הזה הוא מקדמי, כיוון שהוקמה הוועדה ויש לה שבועיים על מנת להגיש את מסקנותיה, קיום הדיון מיותר לגמרי, כי לא כאן המקום לפתור בעיות מהסוג הזה, בשום פנים ואופן. אני יודע שרוב הדוברים פה, גם החילונים שבינינו, הם לא אלה שיפתרו את בעיות הציבור החרדי, אני מכבד את כולם, אבל לא כאן המקום. הדברים התגלגלו כפי שהתגלגלו כי לא היתה ברירה, אבל אולי הדבר הטוב ביותר שיצמח-מעצם קיום הדיון הזה הוא, שלהבא דברים מהסוג הזה לא יקרו כלל אלא יפתרו במסגרות הנכונות.

אליהו סויסה:

אם היתה הידברות זה לא היה מתגבר.

יצחק כהן:

אדוני היו"ר, כשהוועדה תסיים את עבודתה תגיש את מסקנותיה, נדבר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

תודה רבה. ועכשיו לדובר האחרון.

אלי רודיאק:

אני מבית ספר תיכון חדש. אני מסכים עם חבר הכנסת רפי אלול שהאנשים באו לפה לא בגלל שבא להם לבוא לפה, או בגלל שזה הרצון שלהם, אחד מהם בא כי הבת שלו בכתה, בגלל שגורמים אינרסנטיים התערבו בעיניינים. אני גם לא חושב שהצעת ההורים, שגם להם תהיה זכות להשתתף בהחלטות וגם להם תהיה השפעה (שיהיה חצי חצי, ספרדים ואשכנזים) זה לא נסיון השתלטות אלא נסיון השתלבות ואם הם ישתלבו בזה, הצדדים לא יגיעו לדיונים פה בכנסת, אלא הדברים יפתרו במקום.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מנסה לסכם. ראשית, כל הדיון הזה היה הכרחי וחשוב ואני לא אוהב לשמוע שזה מיותר - - -

יצחק כהן:

אמרתי שהוא מדגמי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

- - - בלי הדיון הזה היום, יכול להיות שלא נגיע לפתרון חיובי בעוד שבועיים.

סריאות:

נכון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

שקלתי את הנושא הזה. יש לי עוד כמה נושאים מאוד חשובים לקבוע על סדר היום של הוועדה בששת החודשים הקרובים, פעמיים בשבוע או אפילו שלוש פעמים בשבוע. בין הנושאים יהיה גם דיון לגבי מה שקורה בהרצליה וצריך להבין שאם כל אחד יכול להשבית את הלימודים: הסתדרות המורים, ארגון המורים או ארגון ההורים, אז כל יום ישביתו את הלימודים. הדיון היום הוא מפני שפנו אל הוועדה וביקשו את הדיון. ומי שפנה אל הוועדה היה ועד ההורים ויש לי את זה בכתב. אני פניתי לשר ב-17.9.96 והוועדה הוקמה ב-19.9.96. אני פניתי לפני שקמה הוועדה ומתפקידה של ועדת החינוך והתרבות של הכנסת להיענות לפניית שיש להן אופי ציבורי כללי, אז אני לא אלך עכשיו לטלויזיה להגיד: "אם לא הייתי אני אז השר לא היה מקים ועדה". אני חושב שהשר היה מקים את הוועדה. חברת הכנסת דליה איציק יכולה להגיד מה שהיא רוצה בסיגנון שלה, אבל זהו שר החינוך והתרבות של מדינת ישראל ואני חושב שהוא היה מקים את הוועדה.

יצחק כהן:

אז הוועדה צריכה לגמור את עבודתה, ולהגיש מסקנותיה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני אומר לך, שאם הייתי מבטל את הדיון, לפיך ולפי המלצות קודמות ---

יצחק כהן:

לא לבטל, חלילה, אלא לחכות למסקנות הוועדה ולקיים דיון.

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- עכשיו, אחרי שקיימנו את כל הדיון, התבררו כמה דברים. אלף, מתברר מעל כל ספק שכולם רוצים בהמשך קיומו של בית הספר ואם יש אלמנטים שאינם פה עכשיו, אשר אינם מעוניינים בכך, הם מיעוט שאין לו כל השפעה. הדבר השני שמתברר הוא, שקשה לי לקרוא לזה הפליה מתוכננת ומכוונת. אם הייתי צריך לחשוב אם אפשר להגיש כתב אישום לפי החוק, לא הייתי מגיש. אני אומר מסקנה שיש לי מהנושא הזה, כי כל מה ששמעתי, גם ברדיו ובתקשורת (וזכותה של התקשורת ללוות את הנושא ויש לנו תקשורת דמוקרטית שצריכה לחשוף את האמת) דבר אחד ברור לי והוא כי מערכת היחסים בבית הספר מעורערת ואני אומר את זה לרב לוריא. אם מערכת היחסים היא עדינה ורגישה ומורכבת ומיוחדת, ואתה אמרת בעצמך שלפני שנה עשית כמיטב יכולתך והצלחת, הרי זה לא משגה רגיל מה שהיה השנה. אני לא רוצה עכשיו להסיק מסקנות מהמשגה, שגדל עוד יותר כתוצאה מכך שלא המשכתם עם אותה מנהלת, מסיבות שונות, ולקחתם מנהלת חדשה, אז בא הקדוש ברוך הוא והביא לך אי-בריאות, אני מקווה שעכשיו הוא יביא לך בריאות איתנה לאורך הרבה מאוד שנים, אבל נוצר מצב, שאם יש מערכת יחסים כזאת, שאינה תקינה ואם יש רגישויות כאלה בבית הספר הזה, שנובעות מכך שזה לא רק בית ספר אזורי אלא שכונתי ובהרכב השכונתי יש גם אלמנטים מסוימים שצריך לשלב אותם והאינטגרציה היא לא רק על בסיס עדתי אלא גם על בסיס כלכלי וסוציאלי ואחר ואתה מבין מה המשמעות של כל מילה שאמרתי, כי הרי אם היתה הידברות לפני שנה, השנה היתה צריכה להיות הידברות כפולה ומכופלת, ברור לך? כי זה הר געש ואני רוצה להבטיח שעד שהוועדה תגמור את עבודתה ומטרתה הרי חיובית, לא לעשוק, לא לסחוט, אלא להגיע להסכמה בין הגורמים. אני לא רוצה שהוועדה תגיע לכך שתהיה דעת רוב ודעת מיעוט, כי אז לא עשינו שום דבר. אני רוצה לברך על המוגמר, ולא שאני אתחיל לעסוק בפתרונות, וצודק כל מי שאמר שיש לזה השלכות לגבי בני ספר אחרים, ולא רק בחינוך העצמאי, אלא גם חינוך שלא הזכרתי אותו היום.

אני רוצה להבטיח שיהיה שקט עד להחלטות הוועדה. מאוד חששתי מזה. אף אחד לא בא לפה ולא מבקש להיות שותף לחינוך העצמאי, לא שמעתי דרישה כזאת, שמעתי רק דרישה אחת, שבבית הספר בגלל הבעיות המיוחדות, לא יכול להיות מצב שמצד אחד יש הנהלה ומצד שני יש ועד הורים, שאומנם אני לא יודע איך הם נבחרו, אבל אין לי ספק שהם מוכרים ונהנים מתמיכה של ההורים.

קריאה:

אף אחד לא שיקר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא במקרה אני מתייחס לענין הזה.

רפי אלול:

יתקיים כאן דיון אחרי שיתקבלו המלצות הוועדה?

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רוצה לבקש מהוועדה, שתעשה מאמץ ותסיים את עבודתה תוך שבועיים ואני מבקש שבמשך השבועיים האלה יהיה שקט והתנהגות נאותה מצד כל הגורמים בבית הספר.

אליהו סויסה:

בינתיים הבנות האשכנזיות, מכיתות ו' ו-ז', בשביתה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה לא נאמר.

אליהו סויסה:

הם לא מקבלים את הוועדה.

ועדת החינוך והתרבות

7/10/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

אז אני מבקש מכל מי שצריך לבקש ממנו, אני פונה לרב ליזרון, כי הוא האיש המרכזי, הסמכות העליונה של החינוך העצמאי, שאם מחזירים את המצב לקדמותו, זה יכלול את כולם.

משה גפני:

אתה טועה עמנואל אם אתה חושב שהרב ליזרון עם כל הבכירות שלו בחינוך העצמאי, יכול לכפות על איזה שהוא הורה לשלוח את הבת שלו לבית ספר כלשהוא. אני לא ידעתי שיש שביתה ---

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

פתאום ברגע האחרון אתם מעלים את זה.

קריאות: ---

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- אם יהיה צורך בפרק הזמן הזה להתערב, כדי לסייע לרב ליזרון, להנהלה ולמנהלת, יש לעשות זאת, שכן אם לא נתחיל מאותו בסיס, קשה יהיה לנו להשיג גם דברים נוספים גם בעתיד, ואני פונה למר סלע ומבקש ממנו לקחת בחשבון, שבבית ספר מודרני במדינת ישראל, יש מעמד לוועד ההורים, וגם בוועד ההורים יכול להיות רוב ומיעוט, פה זה על רקע זה ובבית ספר אחר על רקע אחר וגם ההחלטה של ועד ההורים בהרצליה לא היתה יפה אחד, כאשר החליטו ---

זאב בויס:

זה ועד הפעולה, לא ועד הורים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

--- ועד הפעולה. את הדבר הזה לא ידענו, אנחנו נטפל בו ובעזרת השם, בעוד שבועיים שלושה כשהדו"ח יוגש, אני מקווה שלא יהיה צורך לטפל, אלא יהיה צורך רק לחזק אותו ולבצר אותו.

תודה. הישיבה נעולה.

הישיבה הסתיימה בשעה 14:10